Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונאפּהענגיגע יודישע פּאָליטישע טאָג-צייטונג

Nr. 173 (1168) | Łódź, Sroda 27 Lipca 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאָדז, מיטוואָך כ"ז תמוז תרפ"ז. | Nr. 173 (1168)

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

פּאַטשקע און טשיטשערין

קאָנפערענץ וועגען פּויליש-סאָוויעטישע בעציהונגען.

אומבעדייטענדע שאָדענס פון דער לעצטער ערד-ציטערניש אין א"י

מאָסקווע. 26 (ספּ. טעל) דער אויסערן-קאָמיסאַר טשיטשערין האָט געהאַט אויפגענומען דעם פּוילישן געזאַנדטן ה' פּאַטעק, און אָנגעהאַלטן מיט איהם אַ געשפּרעך וועגן די פּויליש-סאָוויעטישע בעציהונגען.

די סאָוויעטישע פּרעסע דריקט אויס איהר צופרידענהייט, וואָס דער מלוכה-פּרעזידענט האָט נישט בעקרעפטיגט קאָווערדאַ'ס שטראָף.

„פּראַוודאַ" און „איזוועסטיאַ" זאָגן, אַז דאָס דאָזיגע איז אַ גוטער סימן, אַז דער אינצידענט צווישן פּוילן און די סאָוויעטן צוליב'ן וואָיקאָוו-מאָרד וועט ביגסטנס ערלעדיגט ווערן.

די לעצטע ערד-ציטערניש אין א"י.

לאָנדאָן, 26 (ספּ. טעל) פון די בעריכטען, וואָס זענען דאָ דערהאַלטען געוואָרען וועגן דער לעצטער ערד-ציטערניש אין א"י, איז צו זעהען, אַז די שאָדענס זענען נישט קיין גרויסע.

בלויז אין חברון זענען פערוואונדעט געוואָרען צוויי פּערזאָן.

אין חברון זענען איינגעפאַלען 6 הייזער.

אין יפו-צוויי קליינע הייזער, און אין רמלה איז 1 הויז צעשפּאָלטען געוואָרען.

אין ירושלים זענען קיין שום שאָדען נישט פאָרגעקומען, גאָר אויף עטליכע גאַסען זענען איינציגע הייזער בעדראָהט, און די איינוואוינער ציהען זיך אַרויס פון דאָרטען.

די בעפעלקערונג פון חברון האָט מורא פאַר נייע ערדציטערנישען.

געשטאָרבען מאַטילדאַ סעראַאָ.

פּאַריז, 26. (אַטע) פון רוים איז מען מודיע, אַז די בעקאַנטע שריפטשטעלערין, די איטאַליענישע ראָמאַניסטקע מאַטילדאַ סעראַאָ איז געשטאָרבען אין נעאַפּעל פון אַ האַרץ-שלאַג.

סעראַאָ איז געווען אַ מיטאַרבייטערין פון אַ ריי[ה] צייטונגען.

פּאָלאַ נעגרי גט זיך מיט מזל...

פּאַריז, 29 (אַטע) די פּאַריזער צייטונגען מעלדען, אַז דער גרוזינישער פירשט מדיוואַני, דער מאַן פון פּאָלאַ נעגרי, וועלכער איז שבת אָנגעקומען פון ניו-יאָרק קיין ענגלאַנד, קעהרט זיך איצט צוריק אום אין די פאַראייניגטע שטאַטען.

עס גהען אַרום קלאַנגען וועגן אַ גט, וועלכער דאַרף בקרוב פאָרקומען צווישען דעם דאָזיגען יונגען פּאָר-פּאָלק, וואָס פּראַוועט איצט דעם „האָניג חודש"...

– ס'איז צו האָפען, אַז פּאָלאַ נעגרי וועלכע האָט נישט לאַנג געטרויערט נאָך איהר חתן, רודאָלף וואַלענטינאָ, וועט אויך איצט שנעל געפינען אַ טרייסט...

אַנ'אַלגעמיינער פראָנט

פון סאָציאַליסטישע און קאָמוניסטישע פּראָפ. פעראיינען.

פּאַריז, 26 (אַטע) היינט הויבען זיך אָן די בעראַטונגען פון אָרגאַניזאַציאָנס-קאָמיטעט צום צוזאַמענפאָהר פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען, וואָס איז בעשטימט אויף אויגוסט.

די בעראַטונגען רופען אַרויס אַ ספּעציעלען אינטערעס, ווייל ס'דאַרף בעהאַנדעלט ווערען די פראַגע וועגען שאַפען אַנ'אַלגעמיינעם פראָנט צווישען די סאָציאַליסטישע און קאָמוניסטישע פּראָפ. פעראיינען.

רויב-מאָרד איבער 2 יודען.

בריסק, 26. (טעלעפאָניש). אין דער נאַכט פון זונטאָג אויף מאָנטאָג זענען אומבעקאַנטע באַנדיטען אָנגעפאַלען אויף דריי יודישע קצבים, וואָס זענען געפאָהרען מיט אַ וואָגען פון מאַלאָריטאַ קיין בריסק. די באַנדיטען האָבען צוגערויבט ביי די קצבים 2000 זלאָטעס און 65 דאָלאַר. דאַן האָבען זיי אויסגעשאָסען אין דער'הרג'עט צוויי פון די פּאַסאַזשירען. דער דריטער, וואָס איז ניצול-געוואָרען, איז גלייך געקומען צו לויפען קיין בריסק און אַליאַרמירט די פּאָליציי, וועלכע האָט גלייך אַרויסגעשיקט אַ ספּעציעלע אָפּטיילונג פּאָליציאַנטען צו זוכען די באַנדיטען. ביז איצט זענען די זוכענישען געבליבען אָהן רעזולטאַט.

קאָנפערענץ וועגען האַנדעלס-בילאַנס.

וואַרשא, 26 (טעלעפאָניש) מאָרגען 12 אַ זייגער וועט ביים מיניסטער פאַר האַנדעל-און-אינדוסטריע, קוויאַטקאָווסקי, פאָרקומען אַ פּרעסע-קאָנפערענץ, אויף וועלכער ס'וועט אַרומגערעדט ווערען אונזער האַנדעלס-בילאַנס.

די לאָרדען און גענעראַל-שטרייקס.

לאָנדאָן, 26 (אַטע) דאָס לאָרדען-הויז האָט אָנגענומען אין דער דריטער לעזונג דאָס נייע געזעץ, וואָס איז נוגע די טרעד-יוניאָנען, אָנערקענענדיג די גענעראַל-שטרייקן אַלס נישט-לעגאַלע.

וואָראָשילאָוו וועגען מלחמה.

ריגאַ, 26. (אַטע) „סעוואָדניאַ" מעלדעט פון לענינגראַד, אַז בעת די מאַנעווערס פון דעם סאָוויעטישען פלאָט אויפ'ן באַלטישען ים, האָט וואָראָשילאָוו געהאַלטען אַ רעפעראַט אויפ'ן קרייצער-שיף „מאַראַט" פאַר די רויטע מאַטראָסען. ער האָט אַרומגערעדט די אויסערליכע און אינערליכע סיטואַציע פון די סאָוויעטען, און אָנגעוויזען, אַז די מלחמה-סכנה איז אַ ממשות'דיגע זאַך. לויט וואָראָשילאָוו'ס מיינונג וועט דאָס יאָהר 1928 בורט זיין אַ קריטישעס. נאָכ'ן רעפעראַט איז וואָראָשילאָוו איינשטימיג געוועהלט געוואָרען אַלס עהרען-רודערער פון „מאַראַט".

דריי נייע יודישע ראַיאָנען.

מאָסקווע. (יט"אַ). לויט דעם פּראָגראַם פון דער אָפּטיילונג פאַר נאַציאָנאַלע מינדערהייטען וועלען אין פערלויף פון 1927-1928 אָרגאַניזירט ווערען דריי נייע אויטאָנאָמע יודישע ראַיאָנען: אין קריוואָראָגער, זאַפּאָראָזשער און מאַריופּאָלער דיסטריקטען. דאָס זענען די געגענדען, וואו עס איז פאָרהערשענד קאָנצענטרירט די יודישע קאָלאָניזאַציע.

אונטער דער הערשאַפט פון מיכאל I

גענעראַל אַווערעסקו אָנערקענט די נייע רומענישע מאַכט.-די אָפּאָזיציע דעקלאַרירט איהר טרייהייט דעם קליינעם קעניג.-פירשט קאַרל איז פערביטערט; ער וויל אָבער נישט פערקאָמפּליצירען די סיטואַציע.- די ערשטע זיצונג פון רעגענטען - ראַט. - מאַניפעסט צום פאָלק.

בוקאַרעשט, 26. (ספּ. טעל.). דער גענעראַל אַווערעסקו האָט, אין נאָמען פון זיין ריכטונג, עפענטליך אָנערקענט דעם קעניג מיכאל פאַר דעם ריכטיגען יורש עצר, און האָט זיך אונטערגעגעבען דעם רעגענטען-ראַט.

דאָס ווערט ערקלערט אַלס פעסטשטעלונג פון רומעניען'ס איינהייטליכע מיינונג, און מ'דאַרף דעריבער דערוואַרטען, אַז קיין אילוזיע-דעות און קאָנפליקטען, אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם פירשט קאַרל'ס פּרעטענזיעס אויפ'ן טראָן, וועלען מעהר נישט זיין.

בוקאַרעשט, 26. (ספּ. טעל.) נעכטען ביינאַכט איז פאָרגעקומען אַ פּראָצעסיע פון דעפּוטאַטען-הויז, וואָס איז געווען געווידמעט דעם אָנדענק פון דעם געשטאָרבענעם קעניג

אויף דער דאָזיגער זיצונג האָט גענומען אַ וואָרט דער פּרעזידענט בראַטיאַנו, וועלכער האָט גערעדט וועגען די גרויסע פערדינסטען פון פערדינאַנד דעם ערשטען.

6 אַ זייגער נאָכמיטאָג איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון סענאַט, אויף וועלכער בראַטיאַנו האָט נאָך אַמאָל איבערגעלייענט זיין דעקלאַראַציע, און דערנאָך האָבען געהאַלטען רעדעס הויכע קירכליכע בעאַמטע פון אַלע אמונות, וועלכע האָבען אויסגעדריקט זייער ליבע און כבוד פאַר דעם געשטאָרבענעם קעניג, ווי אויך טרייהייט פאַר'ן קעניג מיכאל דעם ערשטען.

די דאָזיגע ערקלערונגען האָבען די אַנוועזענדע אויסגעהערט שטעהענדיג.

דערנאָך האָט גענומען דאָס וואָרט דער נצוו. פּרעמיער סענאַטאָר וואָרעסקו, וועלכער האָט אַרומגערעדענדיג די טעטיגקייט פון דעם פערשטאָרבענעם קעניג, ערקלערט, אַז דער בעשלוס פון קעניג פון דעם 4 יאַנואַר 1926 דאַרף אָפּגעהיט ווערען.

דער גענעראַל אַווערעסקו האָט דערביי דעקלאַרירט זיין טרייהייט פאַר'ן קעניג מיכאל דעם ערשטען.

די דאָזיגע ערקלערונג פון דעם אָפּאָזיציאָנער האָט אַרויסגערופען אַנ'אויסגעהויערען ענטוזיאַזם. אַווערעסקו האָט אָפּגענומען אַ גראַטולאַציע פון בראַטיאַנו'ן. דערנאָך האָבען די לידערס פון פערשידענע פּאַרטייען איבערגעלייענט דעקלאַראַציעס פון לאָיאַליטעט פאַר'ן נייעם קעניג.

פּאַריז, 26 (ספּ. טעל.) „פּטי פּאַריזיען" איז מודיע, אַז דער רומענישער פירשט קאַרל האָט נעכטען אויפגענומען פינף רומענער, וועלכע זענען אָנגעקומען פון בוקאַרעשט מיט'ן סעקרעטאַר פון דעם בעקאַנטען פּאָליטיקער פּראָפ. יאָרגאַ בראָש.

נאָכ'ן וויזיט ביים פירשט האָט דער פּראָפ. ניקולעסקא דערקלערט, אַז דער פירשט קאַרל איז דעצידירט נישט צו שאַפען קיין קאָמפּליקאַציעס דער איציגער רומענישער רעגירונג דורך וואָס ער-נישט-איז אומבערעכענטע אַרויסטריטען. ס'איז אָבער אַ פאַקט, אַז דער פּרינץ איז זעהר פערביטערט, מחמת מ'האָט איהם נישט דערלויבט אָנטיילצונעהמען אין דעם פאָטערס לויה.

בוקאַרעשט, 26 (ספּ. טעל.) נעכטען איז פאָרגעקומען די ערשטע זיצונג פון רעגענטען-ראַט, מיט וועלכער עס האָט אָנגעפיהרט דער פירשט מיקאָלאַי.

אין דעם קעניגליכען פּאַלאַץ האָבען זיך פערזאַמעלט אַלע מיטגלידער פון דער רעגירונג מיט דעם פּרעזעס פון מיניסטאָרען-ראַט בראַטיאַנו אין דער שפּיץ, כדי צו אינפאָרמירען די רעגענטען וועגען די וויכטיגסטע אַקטועלע פראַגען.

עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז יעדען טאָג פון 10 ביז 11 אינדערפריה וועלען די רעגענטען אָפּנעהמען די רעפעראַטען פון די מיניסטאָרען.

דער ערשטער דעקרעט, וואָס איז אונטערגעשריבען געוואָרען דורך די מיטגלידער פון רעגענטען-ראַט איז דער מאַניפעסט צום פאָלק.

די דאָזיגע פּראָקלאַמאַציע האָט זיך בעוויזען נעכטען אין דער ספּעציעלער ביילאַגע צו דער אָפיציעלער צייטונג, און איז פובליקירט געוואָרען אין גאַנצען לאַנד.

דער מאַניפעסט איז געווענדעט צו אַלע רומענער און איז מודיע, אַז אויפ'ן יסוד פון דעקרעט פון 4 יאַנואַר 1926 האָט דער רעגענטען-ראַט איבערגענומען אויף דער צייט פון דעם קעניג מיכאל דעם ערשטענס מינדער-יעהריגקייט די רעכט און די התחייבות'ן פון קעניג. די דאָזיגע פליכטען וועט דער רעגענטען-ראַט אויספיהרען לויט די פעראָרדנונגען פון דעם געשטאָרבענעם קעניג.

ערד-ציטערניש אין ווין.

וויען, 26 (ספּ. טעל.) נעכטען אין אָווענד האָט זיך אין וויען געלאָזט פיהלען אַנ'אויפטרייסלונג פון דער ערד.

די ערד-ציטערניש האָט געדויערט 5 סעקונדען און נישט געמאַכט קיין גרויסע היזקות.

אויך אין אישלו, דער באַוואוסטער רעזידענץ פון פרינץ יאָזעף, האָט זיך אַ זייגער 9 אין אָווענד געפיהלט אַ שטאַרק אויפציטערן פון דער ערד, און דריי אונטערערדישע קלעפּ.

דאָס ציטערן פון דער ערד האָט זיך קודם-כל געלאָזט פיהלען אין די נידעריגע שטאָקען, וואו בילדער זענען אַראָפּגעפאַלען פון די ווענד, און דאָס מעבעל האָט זיך איבערגעקעהרט.

אויך פון גראַץ איז מען מודיע, אַז צוליב דער ערד-ציטערניש האָבען זיך אַליין פון זיך געעפענט די טירען, שטולען האָבען זיך איבערגעקעהרט, און בילדער זענען אַרונטערגעפאַלען פון די ווענד. די איינוואוינער זענען פאַר שרעק אַרויסגעשפרונגען פון די בעטען.

אין אַ סך הייזער האָבען געפּלאַצט די ווענד.

וויען, 26. (ספּ. טעל.) נעכטען 9 אַ זייגער מיט 35 מינוטען האָבען זיך געלאָזט פיהלען צווייטע אויפטרייסלונגען פון דער ערד.

9 יודען צושניטען אויס נקמה פאַר פּעטליורא-מארד.

ריגא, 26 (ספּ. טעל.) אַ שרעקליכע ידיעה איז דערהאַלטען געוואָרען פון קיעוו, וועלכע זאָגט, אַז כוליגאַנעס זענען באַפאַלען אַ צאָהל יודען נעבען אַ דאָרף, און האָבען זיי צושניטען אויף שטיקער, איבערלאָזענדיג אַ צעטעל, אַז דאָס האָבען זיי געטוהן אויס נקמה פאַר דעם פּעטליורא-מאָרד.

אַלס רעזולטאַט פון דער רציחה האָט די סאָוויעט-רעגירונג אַרעסטירט 60 פּויערים, 8 פון זיי זענען באַלד דערשאָסען געוואָרען, אונטער זיי איין גלח, און די איבעריגע זיצען ביז אַ משפט.

די אומגליקליכע יודען, וואָס האָבען זייער טויט אויף אַזאַ שרעקליכען אופן געפונען, זענען געפאָהרען אויף אַ יריד פון קראַסנאַ נעבען זשמערינקא, און קומענדיג נעבען דעם דאָרף זענען זיי די כוליגאַנעס איבערגעפאַלען.

די סאָוויעט רעגירונג מאַכט אַ שטרענגע אונטערזוכונג איבער גאַנץ אוקראַינא, וואו אונטער די פּעטליורא-אַנהענגער געפינען זיך גלחים, לערער און סתם אינטעליגענטען.

פּארדס חרטה איז צו פערדאַנקען זיין זוהן.

דעטראָיט, (י.ט.א.) פון גוט אינפאָרמירטע קוועלען ווערט איבערגעגעבען, אַז פּאָרדס חרטה אויף זיין אַנטיסעמיטישע העצער איז אַ רעזולטאַט פון דעם איינפלוס, וואָס זיין זוהן עדזעל האָט אויף איהם אויסגעאיבט.

פּאָרדס זוהן האָט מיט אַ יאָהר צוריק געפיהרט אונטערהאַנדלונגען מיט ציוניסטישע טוער וועגען אינוועסטירען אַ קאַפּיטאַל פון אַ מיליאָן דאָלאַר אין ארץ-ישראל. די פערהאַנדלונגען, האָט עדזעל פּאָרד געפיהרט מיט אַ פאָרשטעהער פון אַ ציוניסטישער ווירטשאַפטס-קאָרפּאָראַציע, מאָריס פרידבערג, אַנ'אָנגעזעהענער ציוניסטישער טוער פון דעטראָיט איז געווען דער פערמיטלער אין די דאָזיגע פערהאַנדלונגען.

כאָטש פּאָרדס זוהן האָט זיך בעצויגען צו די פערהאַנדלונגען זעהר ערנסט האָבען זיי זיך פונדעסטוועגען אויסגעלאָזט מיט גאָרנישט דערפאַר, וואָס אין געוויסע ציוניסטישע קרייזען האָט מען זיך אַרויסגעזאָגט געגען דעם, אַז פּאָרדס קאַפּיטאַל זאָל בענוצט ווערען אין דער אויפבוי-אַרבייט פון ארץ ישראל.

נייע אָפּטיילונגען פון דער „באַנק פּאָלסקי".

וואַרשאַ, 26. (טעלעפאָניש). די „באַנק פּאָלסקי" טיילט מיט, אַז פון דעם ערשטען אויגוסט הויבען אָן זייער טעטיגקייט פאָלגענדע נייע אָפּטיילונגען: בדיגי, אָפּאָטאָוו, אָפּאָטשנאָ, פּולטוסק, סאָכאַטשעוו, טאָמאַשאָוו (לובל. וואָיעוו.) און זשיווצאַ.

אַ נייע ישיבה אין ירושלים

ירושלים. (יש"אַ). אין כרם קוואַקאַל אין ירושלים ווערט איצט געבויט אַ נייע ישיבה, מיט וועלכער עס וועט אָנפיהרען איינער פון די געוועזענע לייטער פון דער בעריהמטער סלאָבאָדקער ישיבה אין ליטע.

:בעפרייט דעם רעדאַקטאָר פון „נאַציא".

וואַרשאַ, 26 (טעלעפאָניש) ס'איז בעפרייט געוואָרען פון אַרעסט דער רעדאַקטאָר פון דעם אָרגאַן פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אין פּוילען „נאַציאַ" ה' אָריאַ, וועלכער איז, ווי באַוואוסט, אַרעסטירט געוואָרען צוזאַמען מיט'ן צ. ק. פון דער אוקראַאינישער קאָמוניסטישער פּאַרטיי אין וואַרשאַ. ס'האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז ה' אָריאַ האָט צופעליג זיך געפינען אין דעם זעלבען לאָקאַל, וואו דער צ. ק. האָט אָפּגעהאַלטען זייגע זיצונגען און אַז ער האָט קיין שייכות נישט מיט די אַרעסטירטע קאָמוניסטען. ס'זענען אויך בעפרייט געוואָרען נאָך איינינע פּערזאָנען, וועלכע מען האָט אַרעסטירט צוליב אַ מיספערשטענדניס, אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן אַרעסט פון דערמאָהנטען צ. ק.

פאַר דעם רעדאַקטאָר אָריאַ האָבען זיך משתדל געווען די דעפּוטאַטען גרינבוים, וואַסינטשוק און צערבע.

בכלל ווייזט זיך אַרויס, אַז די ידיעות פון איניגע פּוילישע צייטונגען, דאָס די אַרעסטירטע אוקראַאינישע קאָמוניסטען האָבען אַ נאָהנטען שייכות מיט דער בעוועגונג פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אין פּוילען, האָבען נישט קיין שום גרונד. קיין איינער פון די אַרעסטירטע האָט זיך נישט פערנומען מיט דער מינדערהייטס-בעוועגונג.

ווי אזוי איז אומגעקומען דער טשערנאָבילער גאון

שוידערליכע איינצעלהייטען, דערצעהלט פון אַנ'עד-ראיה.

(קאָרעספּאָנדענץ פון ריגע צום „נייעם פאָלקסבלאַט").

אין ריגע געפינט זיך איצט'ן ווער פון סאָוויעט-רוסלאַנד קיין אַמעריקא דער באַוואוסטער מאָהילאָוו-פּאָדאָלסקער רב ר' שאול בוק.

דער רב, וועלכער האָט אַליין איבערגעלעבט דעם פּאָגראָם אין שטעטעל קאָמאַרין, האָט אין אַ געשפּרעך מיט'ן ריגער „ט.א."-קאָרעספּאָנדענט דערצעהלט ביי וועלכע שרעקליכע אומשטענדען עס איז אין יאָהר 1919 אומגעקומען דער בעריהמטער טשערנאָבילער רב ר' יצחק דוד טווערסקי. דער גאון, וואָס איז געפאַלען אַלס קרבן פון די מערדערישע פּעטליורישע באַנדעס, איז געווען אַ גרויסער יחסן, אַנ'איניקעל פון טשערנאָבילער רבי'ן און פון ר'פנחס קאָריצער.

ביינאַכט איז די שטאָט פערנומען געוואָרען פון אַנ'אָפּטיילונג אונטער דער קאָמאַנדע פון טרויעריג-בעריהמטען פּעטליורישען אַטאַמאַן סטרוק און אין שטאָט האָט זיך אָנגעהויבען גיסען יודיש בלוט. כדי זיך צו ראַטעווען פון די רוצחים, איז אַ גרופּע יודען פון אַנ'ערך 25 מאַן, אַריינגעלאָפען אין בית-מדרש פון טשערנאָבילער מגיד ר' מאָטעל, דאָרט האָבען זיי שוין געפינען דעם רבי'ן, וועלכער איז אַ רוהיגער געזעסען אין טלית און תפילין און געלערנט, ער האָט בערוהיגט די צושראָקענע יודען און ווייטער געלערנט.

אַ זייגער 11 איינדערפריה זענען אין בית המדרש אַריינגעקומען סטרוקס באַנדיטען, און גענומען שלאָגען די פערזאַמעלטע יודען מיט'ן רבי'ן. נישט קוקענדיג אויף די שרעקליכע ווערהמאָגען און דעם בלוט, וואָס האָט זיך פון איהם געגאָסען, האָט דער רבי אויסגעדריקט זיין שטיל צום פאָלק פון די באַנדיטען: „הרג'עט מיך, איך וועל די אָוועקגעבען אַלץ, וואָס איך פערמאָג, אָבער טשעפּעט נישט די יודען".

די באַנדיטען האָבען פערלאַנגט 20,000 „ניקאָלאַיעווסקע". דער רבי האָט ערקלערט, אַז אַזאַ סומע פערמאָגט ער נישט, אָבער אויב מען זאָל איהם ערלויבען וועט ער די געפאָדערטע סומע זאַמלען אין שטאָט.

דער באַנדיטן האָט תיכף אַרויסגעגעבען אַ בעפעהל די גאַנצע גרופּע צו דערשיסען. עס איז ענטשטאַנען אַ געוואַלדיגע יללה. די יודען האָבען געבעטען מען זאָל זיך לכל-הפחות מרחם זיין אויפ'ן רבי'ן און אים לאָזען לעבען. דער רבי האָט אָבער ערקלערט, אַז אויב עס איז אַזוי בעשערט, וועט ער אומקומען צוזאַמען מיט די איבריגע אומגליקליכע יודען.

די גאַנצע גרופּע יודען האָט מען אַוועקגעפיהרט אויס'ן ברעג פון טייך פריפּעט. די סאָלדאַטען-באַנדיטען האָבען דעם גאַנצען וועג אָפּגעשאָסען פון די יודען און ביים ברעג האָט מען זיי נאָך געצוואונגען צו טאַנצען. די, וואָס האָבען זיך אָבגעזאָגט דאָס צו טון, האָט מען אַכזריות'דיג געשלאָגען.

די קרבנות האָט מען געבונדען און איינציגווייז אַריינגעוואָרפען אין טייך. צווישען די דאָזיגע אומגליקליכע איז אויך געווען ר' יצחק דוד.

זיין קערפּער האָט געפונען אַ פויער ערשט אין 6 וואָכען אַרום. 14 וויאָרסט הינטער טשערנאָביל: אַזוי ווי עס איז געווען אַ בעפעהל קייגעם פון די דערטרונקענע נישט אַרויסצונעהמען פון וואַסער, האָט דער פויער דעם קערפּער אָנגעבונדען אין אַ בוים און מיטגעטיילט וועגען דעם אין שטאָט.

די יודען האָבען זיך געווענדעט צום קאָמענדאַנט מיט דער בקשה דערלויבען מקבר זיין דעם רב. דער קאָמענדאַנט האָט דערפאַר פערלאַנגט אַ גרויסע סומע געלד. יודען האָבען אָוועקגעגעבען דאָס לעצטע, וואָס זיי האָבען געהאַט און ענדליך איז ערלויבט געוואָרען מקבר צו זיין דעם רב לויט'ן יודישען דין.

אַכטונג ה"ה פריזיערס!

מיין פערפומעריע-געשעפט איז פערזעהען מיט אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע העלנישע און בלומען-וואַסערן צום פרייז פון 4 זל. אַקילאָ, קעלנישעס 3 זל., ביקסין-7.80, ווי אויך אַלערליי פריזיער-צובעהערס צו קאָנקורענץ-פרייזען

J. Drukier מיט אַכטונג

11 ZAWADZKA 11

קומט און איהר וועט זיך איבערצייגען!

מאַסאַזש- און היילגימנאַסטיק-שולע און קאַבינעט

פון דר. מעד. ב. שמירגעלד

צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89

רוקענביינער-פערקרימונגען, פּאַראַליזען, נערווען-שמערצען, פעטזוכט, אַרטרעטיזם, שטוהל-פערשטאָפּונג, גינעקאָלאָגישע מאַסאַזשען, מעהאַנדלונג פון פיזיש שוואַכע קינדער (גרופּען). נאָך דעם ענדיגען די שולע, ווערט אַרויסגעגעבען אַ צייגניס.

עמפּפאַנג פון 3 ביז 5.

די לאָדזער יודישע קהלה-פערוואַלטונג

איז מודיע, אַז דער 4-טער טייל פון די עטאַט-ליסטעס פאַר 1926,

וואָס ענטהאַלטען די צאָהלער פון די גאַסען:

קילינסקי, קאָנסטאַנטינער, נאָוואָמיעסקאַ, נאָווא-טאַרגאָווע, פּזשעמאָוועס, פרייהייטס-פּלאַץ, פּאָלודניאָווע, פּזשעיאַזד, פּרושעגדזעלניאַנאַ, פּוסטאַ, ראַדוואַנסקאַ, שענקעוויטש, 6-טען שערפּיען, סקווערוואַ, טראַוגוטאַ, וואַכאָדניאַ, וואָלפּשאַנסקאַ, זשעראָמסקי און ליפּאָוואַ – זענען דורכ'ן קולטוס-מיניסטעריום בעשטעטיגט געוואָרען, און פאָדערט אויף די עטאַט-צאָהלער, וואָס וואוינען אויף די אויבענדערמאָהנטע גאַסען,

איינצוצאָהלען דעם עטאַט אין משך פון 14 טעג

אין דער קאַסע פון דער לאָדזער דיסקאָנטאָ-באַנק (פּיעטריקאָווער 43).

נאָכ'ן אָפּלויף פון דאָזיגען טערמין וועט דער עטאַט, לויט'ן רעסקריפּט פון מיניסטעריום פון 6/2 און פון 24/2 1924, געהעכערט ווערען מיט 20% און צוזאַמען מיט קאָסטען און שטראָף מוז אָפּצאָלען, וועט עס איינגעצויגען ווערען אויף אַ צוואַנגס-אופן

לאָדז, דעם 26-טען יולי 1927.

603

OBWIESZCZENIE.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Robót Publicznych z dnia 15/VII 1927 r. L. XI. 1372 Zarząd Drogowy powiatu Łódzkiego podaje do wiadomości, że została przerwana komunikacja na czas 6-tygodniowy na drodze Łódź—Uniejów—Turek na odcinku Łódź—Aleksandrów z powodu przebudowy jezdni.

Objazd należy kierować przez Zgierz. —

Kierownik Powiatowego Zarządu Drogowego

Inżynier (—) F. PRUSZEWSKI.

602

ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע אין לאָדז.

פילהאַרמאָניע-זאַל

נאַרוטאָוויטש-גאַס 20

היינט, מיטוואָך, כ"ז תמוז ד. 27 ה. ח. 8.30 אַ זייגער אין אָוונד קומט פאַר - אַ

גרויסער מיטינג

„דער 15 ציוניסטישער קאָנגרעס און די פּראָבלעמען פון ארץ-ישראל-אויפבוי" —

מיט רעדעס וועלען אַרויסטרעטען די מיטגלידער פון ציוניסטישען אַקציאָנס-קאָמיטעט: פּאָרזיצענדער פון צ.ק. פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין פּוילען ה' ל. לעווינטע (וואַרשאַ), ד"ר ט. הינדעס (וואַרשאַ). דעפּ. ד"ר י. ראָזענבלאַט און דער בעקאַנטער ציוניסטישער עסקן און שרייפטשטעלער

די איבערגעבליבענע בילעטען צו בעקומען אין ציוניסטישען-ביוראָ (צעגעלניאַנאַ 4) און פון 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג אין דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

עוואלוציע

פון דער יודישער גלייכבערעכטיגונג.

אין פוילען איז, אפשר א חוץ די שווארץ-מאה'דיגע מענשען פראגרעסיווע עלעמענטען, וועלכע ווילען פערענטפערן די יודישע שאלה דורך פטר'ן די יודען דורכ'ן באיקאט און געוואלד-אסימילאציע — נישטא קיין מלוכה-מאנער, לכל-הפחות אזעלכע, וועלכע זאלען נישט טענה'ן כסדר: „יא, געוויס מוזען יודען ווערען אין פוילען גלייכבערעכטיגט; אבער דאס קען נאר געשעהען בהדרגה, דורך אן עוואלוציאנערער ענטוויקלונג פון דער פוילישער קולטור בכלל און פון דעם פוילישען רעכטס-בעוואוסטזיין בפרט!..."

הלא אבער, ווי די ענטוויקלונג פון א פאלקס-קולטור און בכלל אלע שנוים פון זייער פסיכאלאגישע בעוועגונגען רוקען זיך מאראוס אזוי פאמעלעך, דאס הונדערטער יאהרען קענען דא גערעכענט ווערען פאר שעה'ן, — וואלט דאך דאס „אפווארטען" הייסען אפלייגען ביז משיח'ס צייטען און וואלט, עפענענדיג די טיר און טויערן פאר דעם באיקאט און געוואלד-אסימילאציע, נור געהאלפען צו פערמאסקירען זיי מיט א כלומר'שט פארשריטליכער, שיער נישט קיין יושר'דיגער מאסקע פון א „פילאזאפישען" וועלט קוק:

„סטייטש"! וואלטען דאך דעמאלט בעשריען די גרימצארענדיגע פוילישע „לינקע", וועלכע האלטען נאר אין איין זוכען מאסקעס פאר זייער שאוויניסטישען אנטיסעמיטיזם, סטייטש! וואס זענט איהר אזוי חוצפה'דיג מרעיש-עולם מחמת די עולה'ס, וואס מען טוט אייך אן? זעהט איהר דען נישט, דאס עס קען אנדערש נישט זיין? פערשטעהט איהר א פנים נישט, דאס מען מוז אפווארטען, ביז די געשיכטליכע עוואלוציע וועט שאפען די מעגליכקייט פון איבערגעהען צו דער גלייכבערעכטיגונג?... דאס וואלט דאך ביי יודען אפגענומען דעם מאראלישען אויטאריטעט פון דער יושר'דיגקייט פון זייערע פאדערונגען, פראטעסטען, געוואלד-געשרייען ודומה!...

דעריבער איז די דאזיגע בהדרגה'דיגע עוואלוציאניסטישע הבטחה פון די פוילישע לינקע א סך ערגער און פאר אונז א סך סכנה'דיגער, ווי דער גראבער און ווילדער אפזאג פון די רעכטע. די הבטחה פון די לינקע שטרעבט צו פערניכטען די יודישע פאלקישע אינדיווידואליטעט, ווארום דאן וועט מען דאך ממילא נישט דארפען פיהרען געגען יודען אן עקאנאמישען באיקאט. עס וועט דאך נישט זיין קעגען וועמען! די הבטחה פון גלייכבערעכטיגונג „מיט דער צייט", בשעת משיח וועט קומען, שלעפערט איין דעם אליינ-פערהיטונגס-חוש, וועלכער איז ביי יודען אזוי שטארק און אזוי פיין-פיהלענדיג...

וועט איהר מיר פרעגען: קענען דען יודען בעקומען גלייכבערעכטיגונג מיט אמאל און נישט בהדרגה? ענטפער איך אייך: „אויף וויפיל מיר ריידען פון פאקטישער און נישט פון פאפירענער גלייכבערעכטיגונג, מוז זי זיך בעקומען מעהר-וועניגער בהדרגה! היינט וואו ליגט דא דער טעות?

דער טעות, אונזער יודישער טעות, ליגט אין דעם גלויבען אין די הבטחות פון א בהדרגה'דיגער גלייכבערעכטיגונג, וועלכע וועט שוין קומען משמעות, פון זיך אליין מיט דער צייט. „מען מוז זיך בערוהיגען, ווייל מען דארף האבען דערצו פיל צייט; עס וועט שוין רעכט ווערען!" אט דאס איז א גראבער טעות: קיינמאל בעקומט מען קיין רעכט נישט, נישט מיטאמאל און נישט בהדרגה; רעכט בעקומט מען נישט, רעכט מוז אויסגעקעמפט ווערען, רעכט מוז ארויסגעריסען ווערען פון די צייהנער; פאר רעכט מוז מען פיהרען א פערעקשנ'טע מסירת-נפש'דיגע מלחמה אהן קיין שום הפסקה! און דאן בעקומט איהר די דאזיגע רעכט אין דעם שטענדיגען קאמף, אמת שטיקלעכווייז, בהדרגה'דיג, אבער דאס, וואס איהר בעקומט, דאס איז אייער פאקטישער רעכט, וועלכען מען קאן ביי אייך נישט אפנעהמען! דאס רעכט אבער, וואס איהר בעקומט, צוליב וועלכע עס איז סיבות, מן הצד — ווי א מין מתנה, — קען מען ביי אייך אלע ווייליע אפנעהמען; עס איז ווייניג וואס ווערט!

אמאל האט קארל מארקס מתרה געווען זיינע תלמידים, זיי זאלען נישט מיינען, אז, היות די ענטוויקלונג פון דער קאפיטאליסטישער בעל הבתישקייט פיהרט צו דעם סאציאליזם, — וועט שוין דער לעצטער בעקומען זיך ממילא פון זיך אליין! ניין, האט ער געזאגט, דער סאציאליזם וועט זיך בעקומען נאר אלס א פועל-יוצא פון פערעקשנטען קאמף פון דעם וועלט-פראלעטאריאט!

דער דאזיגער אמת בלייבט אן אמת אויך אין דעם קאמף פאר נאציאנאלע רעכט אדער גלייכבערעכטיגונג. א לאנגע און הארטע מלחמה פיהרט בהדרגה צו א זיכערען נצחון! פערלאזען זיך אויף „זיכערע" הבטחות און לאזען זיך דורך זיי אפרייסען פון קאמף, הייסט טויטען אין זיך די כוחות, וועלכע בעהאלטען אין זיך די פאטענציעלע מעגליכקייט פון א נצחון.

דעפ. ד"ר י. ווינאגראדסקי.

בעסער וועט ער נישט מאהלען...

דער וועלט-בעריהמטער קינסטלער מאקס ליבערמאן וועגען אנטיסעמיטיזם

מיטוואך, דעם 20-טען יולי, איז אין בערלין געפייערט געווארען דער 80-יאהריגער געבורטס-טאג פון בעריהמטען גענויאלען יודישען מאלער מאקס ליבערמאן.

ליבערמאן איז איינער פון די גרעסטע קינסטלער פון זיין צייט, און ווי ווייט ער איז געשעצט, קאן מען זעהן דערפון, וואס שוין א צייט מיט יאהרען, ווי ער ווערט כסדר געוועהלט אלס פרעזידענט פון דער מלוכה'שער אקאדעמיע אין בערלין.

צום טאג פון זיין יובעליי האבען אלע צייטונגען געווידמעט איהם באגייסטערטע ארטיקלען. עס איז אויך ערשינען לכבוד איהם א ספעציעל זאמעל-בוך, וואו די גרעסטע דייטשע שריפטשטעלער און קינסטלער שאצען אפ זיין בעדייטונג.

כאראקטעריסטיש איז, אז דער בעריהמטער דייטשער שריפטשטעלער טאמאס מאן פערגעסט נישט צו דערמאנען ביי ליבערמאן זיין יידישען עלעמענט.

ליבערמאן געהערט צו די פארנעמסטע מענשען אין בערלין, און זיין הויז איז אן אמת'ער בית ועד פאר די גרעסטע פון זיין צייט. א סך אויסלענדער בעזוכען זיין אטעליע. ער בעקומט אויך מאסען בריוו און ער איז זיך נוהג צו ענטפערען אליין.

ליבערמאן וואוינט אין אן אייגענעם פאלאץ, מיט ווייסע ווענד און א גלעזערנעם דאך. אין צימער איז דא ראמען, בילדער — און א רייזען-טעפיך. די שטוב איז כמעט אהן מעבעל, נאר בלויז א ריזיגע ביבליאטעק.

דער בעריהמטער מאלער האט אויך מאדנע קאפריזען. ער רעדט אפט אין שפאס, אין גראמען. אפטמאל, אז עס קומט צו איהם ווער צו גאסט, קאן ער איהם אוועקשטעלען אויף א ווייילע, אז ער זאל פאזירען. ער וואוינט אויף וואנזעע אין אן אייגענער ווילע. אין דער פרייער צייט קלויבט ער שוואמען און דער אלטישקער האט גרויס נחת, ווען ער געפינט א שוואם.

ליבערמאן איז אזוי פאפולער אין דייטשלאנד, אז אפטמאל, ווען ער מאלט א נאטור-בילד אויף דער פריי, ווערט ער כסדר ארומגערינגעלט מיט צושויער, וואס שטערען איהם אין דער ארבייט. ליבערמאן האט דעריבער בדעה איינצוארדענען זיין ארבייטס ארט אין אן אויטאמאביל, כדי ער זאל קאנען צו יעדער צייט זיך אויסזוכען א שעהן ווינקעל און מאלען אומגעשטערט.

ליבערמאן, וועלכער איז א תלמיד פון יוסף איזראעלס, און האט וועגען איהם זאגאר אנגעשריבען א בוך, ווערט דאך בעטראכט ווי א רעפרעזענטאנט פון דער עכט-דייטשער פרייסישער קונסט.

מען זאגט וועגען איהם, אז ווען ער מאלט א נאטור-בילד, איז „יעדע זאנג אויפ'ן ארט".

ליבערמאן איז אפילו לויט זיין נאטור א דייטש, אבער דאך האט ער איינינגע מאל שוין בעטאנט שטאלץ זיין יודישקייט.

אזוי, ווען מען האט פאר דער מלחמה פארגעלייגט ליבערמאנען צו שמד'ן זיך, כדי צו ווערען פראפעסאר אין דער מינכענער אקאדעמיע, האט ער געענטפערט איראניש, אז ווען מען וועט איהם פערזיכערען, אז „אזוי ארום וועט ער בעסער מאלען, וועט ער שמדסען". נאטירליך איז דאס געווען אן איראניע.

אפטער צומטאפסטען האט ליבערמאן גענומען א שטעלונג צו יודען פראגע אין דער לעצטער צייט, אין א בריף צום שריפטשטעלער געארג הערמאן. דער בריף איז איצט פערעפענטליכט געווארען, און עס איז אן אינטערעסאנטער דאקומענט.

געארג הערמאן האט אין זיין בוך בעריהרט די פראגע וועגען אסימילאציע און אנטיסעמיטיזם. און ליבערמאן שרייבט:

„אייער ווידוי איז ווי פראגעגערעדט מיר געווארען פון הארצען. עס איז דרייסט, קלוג און איבערציינגנד.

„מיט יאהרען צוריק — שרייבט ליבערמאן — האב איך געהאט א געשפרעך מיט איינשטיינען וועגען אנטיסעמיטיזם. איינשטיין האט געזאגט. „א יוד דארף נישט זיין קיין אנטיסעמיט". און איך גלויב, דערמיט האט ער געטראפען דעם טשוואק אויפ'ן קאפ. עס איז דאך מורא'דיג, וואס די יודען האבען נישט קיין שטאלץ. און צוליב'ן דאזיגען מאנגעל אין שטאלץ פעראכט מען זיי.

„דאס הויפט-פערדינסט פון אייער בוך — שרייבט ווייטער ליבערמאן — איז וואס איהר האט זיך אדורכגעשמועסט מיט די באנקראטירטע אנטיסעמיטען, וואס מאכען אן אנשטעל, אז זיי זענען כלומרשט יודען-פריינדלעך, און איהר האט זיי געזאגט דעם אמת, ווארים מיט די סקאנדאל-אנטיסעמיטען דארף מען זיך נישט אפגעבען.

„ערשט זינט דער אנטיסעמיטיזם האט ארומגענומען די אזוי-גערופענע געבילדעטע, איז ער אזוי געפערליך געווארען, איבערהויפט זינט ער האט בעהערשט די אוניווערזיטעטען. מען האט אכטונג צום איינצעלנעם יוד, כדי מען זאל מיט מעהר שנעל זיך קאנען ווארפען אויפ'ן כלל יודען. איך פיהל עס ווי א העכסטע בעליידיגונג, ווען א קריסט זאגט מיר: „יא, אויב אלע יודען וואלטען געווען אזוי, ווי איהר", דערויף ענטפער איך שטענדיג מיט בערטהאלד אויערבאך: „אויב אלע קריסטען וואלטען געווען, ווי איך".

מאקס ליבערמאן ענדיגט, אז עס איז וויכטיג, אז די אידעען זאלען מאכען אן איינדרוק אויף יודען, און דעמאלט וועלען אויך די קריסטען האבען דרך-ארץ.

די טענות פון דער אפאזיציע.

מיט וואס קומט וויצמאן צו דעם ציוני-קאנגרעס.

פון דעפ. יצחק גרינבוים.

דער 15-טער קאנגרעס איז אלזא בעשטימט געווארען אויפ'ן 30-טען אויגוסט. עס זענען געווען ספקות, צי דארף ער אפגעהאלטען ווערען צו דער צייט. ס'איז אבער קלאר געווארען, אז אפלייגען וואלט מען בעדארפט אויף א גאנץ יאהר, ווען מען וואלט זיך גערעכענט מיט דער קאמיסיע, וואס געהט נאך ארץ ישראל אויפ'ן יסוד פון אפמאך מיט מארשאל'ן, ווען מ'וואלט געוואלט ווארטען אויף די רעזולטאטען פון איהרע ארבייטען און, דער עיקר, געוואלט קומען צום קאנגרעס מיט ענטגילטיגע פערשלאגען מכח דער יודישער אגענץ. אפשטעלען דעם קאנגרעס אויף אזוי לאנג ביי דעם איצטיגען מצב פון דער בעוועגונג איז געווען ממילא א סכנה אי פאר'ן קאנגרעס גופא, אי פאר דער בעוועגונג. די לעצטע וואלט נאך מעהר צורודערט געווארען; און דער קאנגרעס וואלט פערלוירען דאס ביסעל אויטאריטעט, וועלכען ער האט נאך.

צום גליק האט די עקזעקוטיווע פערשטאנען, אז זי וועט ביים צונויפרופען דעם קאנגרעס אי ארויסווייזען איהר טרייקייט צו דער קאנסטיטוציע, אי נאר ניט פערלירען. אדרבא, זי וועט געווינען צייט. זי וועט קאנען אפלייגען די תשובה, וועלכע ווערט פון איהר געפאדערט מכח דער אגענץ-פראגע אויף נאך צוויי יאהר. זי וועט קאנען פערדעקען דעם באנקראט פון דער דאזיגער פאליטיק איהרער. זי וועט קאנען בעזיגען אויך דאס מאל די אפאזיציע, ווארים די גרויסע מערהייט פון די ציוניסטישע בעלי בתים ווילען דאך נישט האבען דעם מוט איבערצורייסען מיט'ן כלל „שמער אפשר".

די אפאזיציע וואלט דעריבער געדארפט זיין פאר'ן אפלייגען דעם קאנגרעס. זי האט אבער געהאלטען, אז אין קאן שטעהט זיין עקזיסטענץ גופא. זיין איינפלוס אויפ'ן לויף פון דער בעוועגונג. ווער ווייסט צי ער וואלט געקאנט צונויפגערופען ווערען נאך דעם, ווי מען וואלט איין מאל עובר געווען אויף דער קאנסטיטוציע. עס הערשען דאך ביי אונז געוויסע שטארקע טענדענצען בכלל פטור צו ווערען פון דעם קאנגרעס און ריבערפיהרען דעם שווערפונקט אין אקציאנס-קאמיטעט אדער אין א נאך קלענערע קערפערשאפט.

דערווייל זענען די דאזיגע טענדענצען געבליבען בלויז — טענדענצען. דער קאנגרעס וועט פארקומען און וועט קאנען און מוזען זאגען זיין ווארט, וועט מוזען פרובירען ארויספיהרען די בעוועגונג פון דעם קריטישען צושטאנד, אין וועלכען זי געפינט זיך.

מיט וואס קומט דער פרעזידענט וויצמאן און די עקזעקוטיווע אויפ'ן קאנגרעס?

אין דער „אגענץ"-פאליטיק מיט א קאמיסיע, וואס דארף אויספארשען די קאלאניזאציע-מעגליכקייטען און שאפען א קאלאניזאציע-פלאן, אויפ'ן יסוד פון וועלכען ס'וועט זיך בילדען די אגענץ. דאס איז דער איינציגער רעזולטאט פון די פיר-יאהריגע אונטערהאנדלונגען, כדי צו דערגרייכען אזא רעזולטאט. האט וויצמאן געמוזט טאן א שריט, וואס האט נישט זיין גלייכען אין דער געשיכטע פון ציוניזם: אפשוואכען די ציוניסטישע ארגאניזאציע, בעטען מחילה, וואס זי האט געהאט די „העזה" אנצופיהרען א קאמף געגען דער מארשאל-גרופע פאר דעם עיקר פון פריאריטעט פון ארץ ישראל, אלס א לאנד פון דער יודישער נאציאנאלער היים. אזא פרייז האט מען בעצאהלט פאר א צושטימונג צו שיקען א קאמיסיע, וואס פערפליכטעט נאך נישט צו בילדען די „אגענץ". וויצמאן אליין זאגט שוין איצט בפירוש, אז נאך צוויי-דריי יאהר וועלען מיר מוזען טראגען די נאגעטע לאסט אליין. וואס פאר א פרייז וועלען מיר מוזען בעצאלען פאר דער צושטימונג צו בילדען אן אגענץ בפועל ממש?

אין דער בעוועגונג גופא האט די „אגענץ"-פאליטיק גאנץ בולט ארויסגעוויזען איהר ווירקונג, אלץ, וואס איז פאראויסגעזאגט געווארען מכח דער דאזיגער ווירקונג, טרעט איצט ארויס דערשרעקענד בולט. די ארגאניזאציע איז חרוב. זי האט פערלוירען דעם גלויבען אין אייגענע כחות, דעם פערטרויען, אז זי איז דער איינציגער אויסדרוק פון דעם ציוניזם. פונ'ם געדאנק אויפצובויען ארץ ישראל. זי קאן זיך קיין עצה נישט געבען מיט די ספקות. צי האט זי בכלל אנ'עקזיסטענץ-בערעכטיגונג. זי איז פערכאפט געווארען דורך דעם גייסט פון קאמפראמיסען פאר יעדען פרייז, דורך דעם פערוויסטענדען גייסט פון אוגאנדא, פון צופאסונג צו די געגנערישע כחות אין יודישען פאלקס-לעבען. אנשטאט זיי צו בעזיגען, זיי אונטערצואווארפען דעם ציוניסטישען אמת, פערברויכט זי דעם דאזיגען אמת, ער זאל נישט שטערען די ציוניסטישע קרייזען צו בעטייליגען זיך אין דער אויפבוי-ארבייט. אנשטאט צו ערארבערן מאכט פאזיציעס אינ'ם יודישען פאלקס-לעבען און אויסנוצען די כחות און די מיטלען פונ'ם יודישען כלל פאר'ן בנין הארץ, לאזט מען איבער די דאזיגע פאזיציעס אין די הענד פון נישט ציוניסטען, מען אנערקענט זייער אנפיהרערשאפט, בעזונדערס אין אמעריקא, אין דער האפנונג, זעהר אפט אין דער פאלשער האפנונג, אז דערמיט וועט מען זיי צוציהען צו מיט-ארבייט און מיט-פעראנטווארטליכקייט... ציוניזם, וואס מוז ווערען, כדי צו זיגען, פריער פערווירקליכט צו ווערען, דער צענטער-געדאנק פון דעם יודישען פאלקס-לעבען, איז ארונטערגעריסען געווארען צו א ווינקעל-געדאנק, מיט וועלכען עס קאנען שלום ווערען זיינע געגנער, ווייל עס איז פון איהם בעזייטיגט געווארען אלץ, וואס האט זיי געשטערט. דער ציוניזם האט פערלוירען זעהר פיל פון זיין שטויס-קראפט, פון זיין קאמפס-פעהיגקייט און קאמפס-לוסט. ער ווערט פערוואנדעלט צו א קאלאניזאטארישער אונטערנעהמונג.

(ווייטער זעה 7-טע זייט).

דאס לאדזשער לעבן

נייער פאלקסבלאט
.27 יולי 1927.

27
מיטוואך
כז
תמוז תרפ"ז

יולי
זון-אויפגאנג 3.41
זון-אונטערגאנג 7.25
לענג פון טאג 14,12

לאדזשער סחורות
אויף די לעמבערגער
מורח - ירידז'.

(ס) אין די לעצטע טעג האבען אין לאדז בעוויזען פארשטעהער פון די לעמבערגער „מורח-יריד'ן", וועלכע האבען אונטערהאנדעלט מיט היגע גרעסערע פירמעס וועגען דעם אנטייל פון דער לאדזשער אינדוסטריע אין די יריד'ן.

כמעט אלע לאדזשער פאבריקען וועלען אויסשטעלען זייערע סחורות אין לעמבערג.

קאנפערענצען
וועגען צאל-טאריפען.

די פאריגע וואך זענען פארגעקומען א רייהע קאנפערענצען וועגען דעם נייעם צאל-טאריף. אין די קאנפערענצען האט זיך מצד די לאדזשער אינדוסטריעלער בעטייליגט אינזש. רומפעל. ס'זענען אויסגעארבייט-געווארען נייע צאל-טאריפען פאר דער טעקסטיל-אינדוסטריע, וואס זענען איינגעטיילט-געווארען אין איינציגע גרופען.

די דאזיגע מאטעריאלען זענען איבערגעגעבען - געווארען דער צאל-קאמיסיע.

צוגאב-פאבאר
פון 1904, 1905, 1906.

(–) מארגען קומט פאר אין לאקאל אויף פראזשנאווא 10 דער צוגאב-פאבאר. עס דארפען זיך שטעלען די יאהרגענג 1906 1905 1904, וועלכע האבען זיך נישט צוגעשטעלט צום אלגעמיינעם פאבאר.

א באנקראט.

אין לאדז איז דערהאלטען געווארען די ידיעה, אז אין לעמבערג האט אפגעשטעלט איהרע צאהלונגען איינע פון די גרעסטע דארטיגע טעקסטיל-הורטאווניעס מ. י. מארעל. דער פאסיוו פון דער פירמע, וואס האט גענאסען א שם פון א זעהר רעעלער און זיכערער, דערגרייכט 1,200,000 זל. אין לאדז האבען אממייסטען געליטען פון באנקראט די פירמעס עמיל אייזערט, עטינגאן און א רייה זאקען-פאבריקאנטען.

ציקליסטען-געיעגען פון „מכבי"
(קאמוניקאט)

זונטאג דעם 31 ד. ה. 9 פריה קומט פאר אויף דעם שאסע קושיוויץ – סטריקאוו – גלאוונע היגער זגערזש א גאנצע רייהע ציקליסטען-לויפען, ארגאניזירט דורך דעם לאדזשער „מכבי".

די לויפען, אין וועלכע עס נעהמען אנטייל אלע קלובען פון דער לאדזשער וואיעוואדזשאפט קומען פאר לויט פאלגענדען סדר:

1) ערעפנונגס-לויף 30 קלמ.; 2) טוריסטען – 10 קלמ.; 3) יוניארען – 15 קלמ. און 4) צווישען-קלוב – 15 קלמ. צוגעלאסט אויך פאר די, וועלכע געהערען נישט צו קיין קלובען און פאר די, וועלכע האבען נאך נישט קיין אויסצייכנונגען.

דער סטארט איז אין קושיוויץ היגער זגערזש. איינשרייב-געלד 2 זל. פון יעדען לויף די פארטיילונג פון די ווערטפולע פרייזען קומט פאר אויפ'ן ארט, בלויז אויפ'ן ארט.

ערטליכע הילף ערטיילט „לינת הצדק".

פאר די פרעסע-פארשטעהער געהען אויטאס פון לאקאל פון קלוב פאדזשעוואדזקא – 11 – זונטאג 7.30 פריה.

עקספארט פון לאדזשער סחורות קיין יאפאן
צום בעזוך פון יאפאנישע האנדעלס-דעלעגאט אין לאדז.

זייט די לעצטע פאר יאהר האט זיך אנגעהויבען די פלאנמעסיגע אנשטרענגונג מצד פוילען צו פערבינדען זיך מיט די מזרח-לענדער, וואוהין ס'קענען עקספארטירט ווערען פערשידענע סחורות. די דאזיגע בעמיהונגען ווערען ביסלעכווייז נעקרוינט מיט ערפאלג און אין פיל לענדער הויבט אן אריינצודרינגען די פוילישע פראדוקציע.

נאטירליך קומען אן די ערשטע שריט זעהר שווער און דעריבער האבען א ספעציעלען ווערט די דירעקטע בעציהונגען מיט די אפיציעלע פערטרעטער פון די דארטיגע האנדעלס-ספערען. מיר האבען די פאריגע וואך שוין בעריכטעט וועגען דעם בעזוך פון די גריכישע פערשטעהער, וואס האבען געפיהרט אונטערהאנדלונגען מיט די פערטרעטער פון די היגע אינדוסטריעלער און סוחרים.

איצט איז קיין לאדז געקומען אן אנגעזעהענער פערטרעטער פון דער יאפאנישער האנדעלס-וועלט, דער יאפאנישער סענאטאר קאטסומאטארא איזאבאטא. דער דאזיגער סענאטאר איז פארזיצער פון דער האנדעלס-קאמער אין אסאקא און איז לעצטענס געווארען פוילישער עהרען-קאנסול אין זיין שטאט, וועלכע איז איינע פון די בעדייטענדסטע אינדוסטריע-שטעט אין יאפאן.

נאך בעת דער איצטיגער פוילישער גאזאנדטער אין מאסקווע ה' פאטעק איז געווען אין יאפאן אלס געזאנדטער האט זיך קאטסומאטארא פעראינטערעסירט מיט אונזער פראדוקציע און דער מעגליכקייט צו פערבינדען האנדעלס-בעציהונגען צווישען יאפאן און פוילען.

איצט איז ער געקומען קיין פוילען, כדי דא אויפ'ן ארט זיך צו בעקענען נעגויער מיט דער פוילישער אינדוסטריע און מיט איהרע האנדעלס-מעגליכקייטען.

אין ווארשא איז צוליב דעם פארגעקומען א ספעציעלע קאנפערענץ אין מלוכה'שען עקספארט-אינסטיטוט אין וועלכער ס'האבען אנטייל גענומען פערטרעטער פון אלע אינדוסטריע-צווייגען, וואס זענען פעראינטערעסירט אין עקספארט קיין יאפאן. נאכדעם האט ער בעזוכט לאדז און קאנפערירט מיט א רייה היגע אינדוסטריעלער.

נאכדעם האט סענאטאר קאטסומאטארא איזאבאטא אין א געשפרעך ערקלערט דעם ציל פון זיין איצטיגען בעזוך אין פוילען.

קאטסומאטארא איז פרעזעס פון א רייה טעקסטיל-פאבריקען אין אסאקא און שעף פון א גרויסער אימפארטערען פירמע. פון יאפאן איז ער ארויסגעפאהרען מיט איינציגע חדשים צוריק און האט בעזוכט אינדא-כינא, סיאם, דאס האלענדישע אינדיען, עגיפטען. ער איז אויך אנוועזענד געווען אויף דער ארבייטס קאנפערענץ אין גענף. איצט וועט ער פערברענגען א קורצע צייט אין פוילען און פון דאנען דורך מאסקווע זיך אומקעהרען קיין יאפאן. א ספעציעלען אינטערעס האט דער סענאטאר פאר די לאדזשער טעקסטיל-ארטיקלען, וועלכע קענען, לויט זיין מיינונג, לייכט קאנקורירען מיט די ארטיקלען פון די אנדערע לענדער, וואס עקספארטירען סחורות קיין יאפאן. בפרט האט ער אן אינטערעס פאר גארן.

דער סענאטאר האלט, אז כדי צו שאפען לעבהאפטע בעציהונגען צווישען פוילען און יאפאן דארף איינגעשטעלט ווערען א נארמאלע דירעקטע קאמוניקאציע צווישען דאנציג און יאפאן. ס'דארף אויך געשאפען ווערען א קאנטאקט צווישען די יאפאנישע מיט די פוילישע בענק. געכטען האט דער יאפאנישער גאסט בעזוכט די פאבריקען פון שייבלער און גראהמאן, לעאנהארד, אלארט און אנד.

א בעזונדערען אינטערעס האט ער ארויסגעוויזען פאר וואלענע סחורות, וואס ווערען ביז איצט אריינגעפיהרט קיין יאפאן פון ענגלאנד און טיילווייז פון דייטשלאנד.

בלויז פון ענגלאנד איז קיין יאפאן אין פאריגען יאהר אריינגעפיהרט געווארען סחורות אויף 200 מיליאן דאלאר. בוימוואלענע, זיידענע א. אנד. טעקסטיל סחורות ווערען אין יאפאן אויסגעארבייט אין גרויסע סכומים. דארט זענען טעטיג 5,000,000 וועבשטוהלען, בעת אין פוילען זענען דא סך הכל 1,200,000 וועב-שטוהלען. די ספעציעלע סארטען פון לאדזשער טעקסטיל סחורות קענען אבער אין יאפאן געפינען א גענוג גרויסען אפזאץ.

גרינער מארק וועט נישט איבערגעטראגען ווערען.
נעכטיגע פערזאמלונג מיט'ן אנטייל פון דעם ד"ר ראזענבלאט און לאוניק יאעל.

נעכטען איז אויפ'ן גרינעם מארק 7, אין לאקאל פון גמילת חסדים-פעראיין, אונטער'ן פארזיץ פון ה' צלכאנאוויטש (סעקרעטאר איז געווען ה' אייזענבוים) פארגעקומען א פערזאמלונג פ. די מארק-הענדלער. צו דער דאזיגער פערזאמלונג זענען געקומען איבער 1000 מארק-הענדלער פונ'ם גרינעם מארק, יודען מיט קריסטען, וועלכע זענען בעאומרוהיגט געווארען פון דער ידיעה, אז דער גרינער מארק זאל זיך כלומרשט איבערטראגען אויפ'ן האלער-פלאץ.

דעפ. ד"ר ראזענבלאט האט ערקלערט די פערזאמלעטע, אז באלד ווי די ידיעה האט זיך בעוויזען, האט ער אינטערווענירט אין רעגירונגס - קאמיסאריאט און אין מאגיסטראט, און האט פון דארט בעקומען די פערזיכערונג, אז די דאזיגע איבערטראגונג פונ'ם מארק וועט נישט פארקומען. ד"ר ראזענבלאט האט אויך ערקלערט, אז אזוי ווי ביז איצט וועט ער אויך ווייטער שטעהן אויף דער וואך און פארהיטען די אינטערעסען פון די פיל קליינהענדלער, וואס ווערען בעדראהט אין זייער עקזיסטענץ.

נאכדעם האט לאוניק יאעל בעהאנדעלט די דאזיגע אנגעלעגענהייט, אז ער און ד"ר ראזענבלאט האבען אלעמאל פארטהיידיגט די אינטערעסען פון די קליינהענדלער און אויך דאס מאל, באלד ווי ס'האט זיך בעוויזען די ידיעה, האט ער אינטערווענירט אין מאגיסטראט און האט בעקומען די פערזיכערונג, אז דער מארק וועט נישט איבערגעטראגען ווערען.

אויף דער דינסטאג'דיגער זיצונג פון מאגיסטראט האט וויצע-פרעזידענט גראשקאווסקי אויף דער אנפראגע פון לאוניק יאעל אפיציעל ערקלערט, אז ער וועט די ידיעה אפרופען דורך דעם פרעסע - ביורא פון מאגיסטראט, און היינט איז אזא אפליקאציע שוין ארויסגעשיקט געווארען.

די פערזאמעלטע האבען אויסהערענדיג די ערקלערונגען אנגענומען א רעזאלוציע, אין וועלכער זיי דאנקען דעם ד"ר ראזענבלאט און לאוניק יאעל פאר זייער ביז איצטיגע בעמיהונגען לטובת די הענדלער און דריקען אויס די זיכערקייט, אז זיי וועלען אויך ווייטער שטעהן אויף דער וואך, שיצען די בעפעלקערונג און פארהיטען זייערע אינטערעסען.

* * *

די פרעסע-ביורא פון מאגיסטראט טיילט מיט: אין די צייטונגען האבען זיך בעוויזען ידיעות, אז דער „מאגיסטראט האט בדעה איבערצוטראגען די האנדעלס - פלעצער פון גרינעם מארק אויפ'ן האלער-פלאץ.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, ערקלערט דער מאגיסטראט, אז איהם איז די פראגע נישט בעקאנט און אז ער האט זיך מיט דער פראגע נישט פערנומען.

עדות כענען בעשטעטיגען, אז א חוב איז בעצאהלט
און מען דארף נישט קיין קוויטונגען.

(ס) דאס לאדזשער פרידענס-געריכט האט בעטראכט א פראצעס, וועלכער האט א פרינציפיעלע בעדייטונג פאר די איצטיגע האנדעלס-בעציהונגען.

א געוויסער יאן קאזיעווסקי האט גענומען א סומע געלד ביי זיין פריינד מיטמאן און דאס געלד האט ער אפגעצאהלט אין ראטעס, נישט נעהמענדיג דערביי קיין קוויטונגען, נאר ער האט אבער געהאט עדות.

מיטמאן האט דעריבער געמאנה'ט, אז ער האט דעם חוב נישט בעקומען און קאשעווסקי'ן איינגעקלאגט אין געריכט.

דאס געריכט האט גענומען אין אכט די טענות פון עדות און גע'פסק'נט, אז דער חוב איז בעצאהלט, הגם לויט די פארשריפטען ווערען נאר אנערקענט די קוויטונגען.

דער ענין איז איבערגעגאנגען אין העכסטען געריכט און דער אורטייל איז אויך דורכ'ן העכסטען געריכט בעשטעטיגט געווארען.

א פערשוואונדענער מאן.
פריהער האט זי געזוכט איהר פערשוואונדענעם מאן, איצט דארף זי אויך זוכען איהרע מלבושים, וועש, ציהרונג און געלד.

(–) מיט א פאר טעג צוריק האט צווישען פאר-פאלק ק. (גאווא-אטקריטא נאס 30) אויסגעבראכען א סכסוך.

דאס פאר-פאלק האט פערלאסען די טיר און מען האט זיך געשלאגען. אין א געוויסען מאמענט האט זיך די טיר אבער געעפענט און דער מאן איז אנטלאפען.

עס איז אוועק א פאר טעג און ק. איז נישט צוריקגעקומען. די פרוי האט זיך בעאונרוהיגט און איז געגאנגען ווענען דעם מעלדען דער פאליציי. פונקט אין דער צייט איז דער פערשוואונדענער מאן א היים געקומען און ארויסגענעהמענדיג זייגע און זיין פרוי'ס מלבישים, וועש און ציהרונג אויך געלד איז ער ווידער נעלם געווארען.

ראדיא.
היינטיגער פראגראם:
ווארשא,

12.00 – צייט-סיגנאל; פליה-מעטעראלאגישע און פאס-קאמוניקאטען. איבער-פראגראם.

3.00 – ווירטשאפטליכע און מעטעראלאגישע קאמוניקאטען, איבער-פראגראם.

4 35 – פארלעזונג פאר קינדער.

5.00 – קאמוניקאטען. איבער-פראגראם.

5.15 – נאכמיטאג - קאנצערט לייכטע מוזיק.

6,35 – קאמוניקאטען פון פ.א.ט.

6,50 – „פאס-קעסטעל" לוימענדע קארעספאנדענץ. ד"ר מאריאן סטעמפאווסקי.

7,15 – פערשידענעס.

7.35 – „פערד-צוכט" פארלעזונג.

8 00 – לאנדווירטשאפטס-קאמוניקאט,

8 30 – אווענד-קאנצערט: אפערעטע „די טשארדאש פירשטין" אין 3 אקטען אין דער מוזיק – ביולעטין „מעטעאראלאגיע" אויף פראנצויזיש.

10 00 – פליה - מעטעראלאגישער קאמוניקאט, צייט - סיגנאל, קאמוניקאטען פון פאליציי פא"ט, איבערן פראגראם.

10.30 – טאנץ מוזיק, טראנסמיסיע פון רעסטאראציע „רידז".

אין די אפטייקען.
היינטיגע נאכט - דיזשורען.

(ס) היינט דיזשורירען ביינאכט פאלגענדע אפטייקען: וואיטשיצקי, (נאווא-יורקאווסקא 27); דאניעלעצקי, (פיאטרקאווער 127); אילניצקי, (וואולטשאנסקא 37); לייגוועבער, (פריידענס-פלאץ 2); הארטמאן, (מלינארסקא 1); קאהאנ'ס, (אלעקסאנדראווסקא 80).

פאר זויג-קינדער
ספעציעלע אנשטאלטען ביי די פאבריקען.

(ס) אין דער נאהנטסטער צייט וועלען ביי די לאדזשער פאבריקען שוין פערלענגט ווערען אנשטאלטען פאר זויג-קינדער פון די ארבייטער.

אין יעדער פאבריק וועלען אין די זויג-קינדער-אנשטאלטען זיין בעשעפטיגט ביז 100 פרויען, וועלכע וועלען זיך אומגעהן מיט די קינדער.

היינט
יובילעאום פון וולאדיסלאוו לין אין „קאסינא".

היינט קומט פאר אין „קאסינא" דער בענעפיס פון בעריהמטען לידער-אויטאר און סאטיריק וול. לין.

צו זיין עהרען-אווענד ווערט געגעבען א ספעציעל געקליבענער ערשטראנגיגער פראגראם מיט'ן אנטייל פון בעריהמטע ארטיסטישע קרעפטען.

דער בענעפיציאנט וועט צו זיין יובילאום ארויסטרעטען אין א גאנץ נייעם ספעציעל צו דעם אווענד אנגעשריבענעם אקטועלען רעפערטואר. היינט וועלען די פערהערער פון דעם פאפולערען סאטיריק האבען דעם אמת'ן געניוס צו זעהען זייער ליבלינג אויף 2 פארשטעלונגען.

דאס קינא איז צוליב'ן עהרען-אווענד נישט טעטיג.

א גרויסע שרפה אין א דארף.

נעכטען ביינאכט איז איגם גוט פון ווילהעלם קריגער אין דארף ראמאנאוו אויסגעבראכען א שרפה. דאס פייער האט אויסגעבראכען אומגעריכט און האט אין פערלויף פון עטליכע מינוט ארומגעכאפט אלע געביידעס. די ארויסגערופענע פייערלעשער האבען זיך געמוזט בעגרעניצען מיט'ן לאקאליזירען די שרפה. ערשט איגדערפריה איז די שרפה איינגעלאשען געווארען. אלע געביידעס זענען אפגעברענט געווארען.

די ערד-ציטערניש ארום דער העברעאישער אוניווערזיטעט.

א לאדזער תלמיד פון „בצלאל" שרייבט זיין מוטער אין לאדז זיינע איינדריקען פון דער ערד-ציטערניש.—א גליקליכער צופאל האט אויסגעמיטען א דרשומא-עפידעמיע.

א לאדזער פרוי האט בעקומען פון איהר זוהן אין ארץ ישראל פאלגענדען בריף, אין וועלכען עס ווערט געשילדערט די ערד-ציטערניש ארום העברע-אישען אוניווערזיטעט:

„ליבע מוטער!

ווי די ווייסט שוין זיכער פון די צייטונגען, האט געטראפען א"י אַ ערד-ציטערניש, ביז איצט האט מען אויסגעגראבען 300 געהרג'עטע און איבער 1000 פארוואונדעטע און שווער-פארוואונדעטע. און די יודישע שטעט ווי: תל אביב, יפו, חיפה און אין די יודישע קאלאניעס, האט כמעט גארנישט נישט געשאדט. אייך 80 יעהריגער יוד איז גאר געהרג'עט געווארען אין אלט-ירושלים.

די אומגעקומענע זענען אלץ אראבער. ביי אונז אויפ'ן הר-הצופים איז אין דער וואהענטגעגענד, פון ביידע זייטען 2 דערפער. ביידע דערפער זענען חרוב געווארען, פארהאן אויך געהרג'עטע און פארוואונדעטע. ביי אונז אין אוני-ווערזיטעט איז עפעס געווען אזוי פיל גליק, יעדער, וואס ער האט געזען איז גוט געווען, ווען מען טוט פאנדערש, ווערט מען דער'הרג'עט.

עס זענען געווען מענשען, וואס זענען ארויסגעלאפען פון לאבאראטאריום, זע-הענדיג ווי לעבען געבליבען און עס זענען געווען מענשען, וואס האבען געוואלט ארויסלויפען און די שווערקייט פון די שטיינער האבען בעדריקט אויף די טיר און האבען נישט געקאנט ארויסגעהן, און ווען זיי געהן ארויס אין קארידאר ווערען זיי נע'הרג'עט.

עס זענען געווען מענשען, וואס פלוצלינג היינט זענען זיי פריהער גע-גאנגען א היים (קיין ירושלים) און פונקט די געביידע איז געווען איינגעפאלען.

איך אליין האב געהאט מעהר גליק פון אלע. דאסמאל בין איך געקומען 11 א זייגער אין „בצלאל" איך האב צו געווארט אין געגעסען מיטאג אין רעס-טאראן און דערנאך צוליב'ן רעמאנט, וואס מען האט געמאכט אין מיין צי-מער האב איך גענומען א פלעד מיט א קישען אין וועלדעל (ביים אוניווער-זיטעט) און האב זיך געלייגט שלאפען ביי א שטיינערנעם פלאץ און די שיך האט איך געלייגט דערנעבען, פלוצלינג פיל איך, ווי עס הייבט מיך אן צו ווארפען אין אלע זייטען. איך כאפ זיך אויף, לויף אוועק, דערזעה איך, אז די ערד שאקעלט זיך און אט גייט זיך דער פלאץ א קעהר איבער און דעקט צו מיט די שטיינער דעם גאנצען פלעד מיט די שיך.

איך קוק ארום אין דארף א חורבה, אלע הייזער פאלען, איך לויף שנעלער זעהן, וואס אין אוניווערזיטעט טוט זיך מען שרייט, מען חלשט פון שרעק, איינער איז ארויסגעלאפען אין א נאכט-העמד (קראנקער) ביי אונז און בכלל א חוץ דעם אלטען אין אלט-ירושלים האט קיין יודען גאר נישט געשאדט. מיינע שיך מיט'ן פלעד האב איך ערשט צוזאמגענומען מיט דער הילף פון נאך איינעם אפגעקאפעט.

עס האט געקענט זיין נאך ערגערע זאך, ווי די ערד-ציטערניש. אין דער זעלבער צייט האט ד"ר אד-לער געמאכט עקספערימענטען פון „צוממ" און „כאלערא" מיט מיקראבען אויף מייז און אינמיטען איז געווארען די ערד ציטערניש. זיי האבען געוואלט ארויסלויפען, נאר די טיר האט זיך נישט געעפענט. זענען זיי צוריק און האבען דערזעהן, אז אלע מכשירים זע-נען געבליבען גאנץ. טראץ דער גרויסער שרעק האבען זיי דאך בעוויזען צו פארמאכען די מיקראבען און ערשט דאן ארויס דורכ'ן פענסטער. ווען די מיקראבען וואלטען ארויס דורכ'ן פענס-טער, וואלט עס פאר ארץ ישראל גע-ווען ערגער, ווי די ערד ציטערניש.

דער שאדען אין אוניווערזיטעט איז זעהר א גרויסער. עס שטעהען אוועק געשפאלטענע שורים און מען לאזט קיי-נעם נישט אריין. מען הייבט שוין אן צו צולייגען און בויען פרישע געביי-דעס, וואס זענען זעהר רואינירט גע-ווארען. די מענשען, וואס האבען גע-וואוינט אויפ'ן פלאץ זענען ארויס. א פאר טעג האבען זיי געוואוינט אין פאלאטקעס. היינט געהען זיי וואוינען אין שטאט. איך בעקום אויך א צימער אין שטאט. איך אייל זיך יעצט אין „בצלאל". איך אליין האב קיין צייט צו שרייבען. איך שרייב אויף דער גאסט. אין דער פאלאטקע האב איך קיין טיש נישט און די אינזשינירען ערלויבען נישט אריינצוגעהן אין די צימערן.

בלייבט געזונד, פון מיר

דיין זוהן.

ירושלים, 18. יולי 1927.

צירקולאר וועגן אומזאץ-שטייער.

דאס פינאנץ מיניסטעריום האט פא-נאנדערגעשיקט א צירקולאר צו די פי-נאנץ אמטען, אז זיי זאלען דורכפיהרען א גענויע אויספארשונג איבער די רעק-לאמאציעס, וואס צאהלער האבען אנ-געגעבען געגען די אויסרעכנונגען פונם אומזאץ-שטייער פאר'ן יאהר 1926 און ביי די עקזעקוציעס זיך רעכענען מיט די רעזולטאטען פון די דאזיגע אויס-פארשונגען.

מאגיסטראט בעפרייט פון שטייערן דעם „לינת-הצדק" און „לינת-החולים"

אויף דער לעצטיגער זיצונג פון מא-גיסטראט זענען צוו. אנד. בעפרעגט געווארען ביטעס פון „לינת-החולים" וועגען בעפרייען פון שטייער אנ'ערך 700 זל. און פון „לינת-הצדק" — אויף אנ'ערך 300 זל.

אונזער מאגיסטראט איז לעצטענס זעהר „שפארזאם" בפרט, ווען ס'האנ-דעלט זיך וועגען ענינים פון געזונד-הייטס-וועזען (צ. ב. בעשטימען 5000 זל. אויף אנ'אמבולאטאריום פאר טובער-קלאז קראנקע איז „איבער די ביודזשעט מעגליכקייט".) הגם פאר אנדערע ענינים פעהלט איהם קיין געלד נישט.

לאווניק יאקל איז ארויסגעטראטען מיט א שארפער רעדע. ער האט אנגע-וויזען אויף דער נישט ריכטיגער בע-ציהונג מצד איינעגע גרופען צו אזעל-כע וויכטיגע אינסטיטוציעס, וואס ליסטען א גרויסע ארבייט אויפ'ן גע-ביט פון עפענטליכער געזונדהייט, און אז דער מאגיסטראט, אלס שטעטישע אינסטיטוציע, דארף האבען צו זיי א מעהר גינסטיגערע בעציהונג. דער דא-זיגער ארויסטריט האט געהאט א ווירקונג. די מאגיסטראט-מעהרהייט האט זיך געלאזט איבערצייגען, אדער האט איינגעזעהן, אז ס'לוינט נישט איינצו-רייסען און מ'האט ביידע אינסטיטוציעס בעפרייט פונ'ם שטייער.

היינט גרויסער ציוניסטישער מיטינג אין פילהארמאניע.

היינט 8,30 אין אווענד קומט פאר אין „פילהארמאניע" זאל א גרויסער מי-טינג אויף ד. ט. „דער 15-טער ציוניס-טישער קאנגרעס און די פראבלעמען פון ארץ ישראל-אויפבוי". מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען די מיטגלידער פון ציוניסטישען אקציאנס-קאמיטעט: דער פארזיצענדער פון דער ציוניסטי-שער ארגאניזאציע אין פוילען ה' ל. לעוויטע, ד"ר מ. הינדעס פון ווארשא און דעם ד"ר ראזענבלאט.

ווי עס איז געוועזען צו ערווארטען, האט דער מיטינג צוליב דער פערזענ-ליכקייט פון די אנגעזעהענע ציוניסטישע טוער, וועלכע בעטייליגען זיך אין איהם ווי אויך צוליב די זעהר אקטועלע פרא-גען, וואס וועלען בעהאנדעלט ווערען אין צוזאמענהאנג מיט דעם בעפאר-שטעהענדען ציוניסטישען קאנגרעס, ארויסגערופען א לעבהאפטע אינטערעס-סירונג אין אלע ציוניסטישע און נאציאנאלע יודישע קרייזען. ווי מיר הערען וועלען אויף דעם מיטינג ארויס-טרעטען אויך אפגעזאנדטע פון די פער-שידענע ציוניסטישע גרופירונגען, וועל-כע האבען ארויסגעשטעלט בעזונדערע ליסטען צו די וואהלען.

די „שרים" אויפ'ן בוידעם.

(—) די איינוואוינער פון ווגארדו זענען די לעצטע טעג בסדר בעאונרו-היגט געווארען פון געהיימניספולע טריט, וואס האבען זיך יעדע נאכט געהערט אויפ'ן בוידעם פון אנ'אלט הויז.

עטליכע דרייסטע איינוואוינער האבען זיך ענטשלאסען ארויפצוגעהן אויפ'ן בוידעם און דארט גע-טראפען די 2 גנב'ים מאריאן נאסעטק און סמאגיסלאוו דערען, וועלכע האבען זיך אויפ'ן בוידעם פערלעגט א „נאכט-לעגער".

די 2 חברה-לייט זענען ארעסטירט געווארען.

בריוו אין רעדאקציע.

חשוב'ע רעדאקציע!

דערמיט בעטען מיר אפצודרוקען אין אייער חשוב'ער צייטונג פאלגענדע פעסטשטע-לונג: אין „נייעם פאלקסבלאט" פון פרייטאג ד. 22 יולי איז געווען אנ'אפערטע וועגען האנד-שטיקערינס, וועלכע ווערען געזוכט צו טאלעדא-ארבייט ביי פושעדפארוש אויף אלעק-סאנדריסקא 32. אין צוזאמענהאנג דערמיט שטעלען מיר פעסט, אז אין דער אויבענדער-מאנטער פראצאוניע קומט פאר א שטרייק און מיר רופען אלע שטיקער-ארבייטערינס דארט נישט אנצונעהמען קיין ארבייט.

די פערוואלטונג פון דער 7-טער אפטיילונג אין טעקסטיל-פעראיין.

זעלבסטמארדערן.

(—) נעכטען האט מען אין שפיטאל אין ראדאגאשטש געבראכט א פער'סמ'טע פרוי פון א יאהר 35. דעם נאמען פון דער זעלבסט-מערדערין, וועלכע מען האט געפונען אין א בעוווסטלאזען צושטאנד אויף נאפיורקאווסקא 5, איז נישט געלונגען פעסטצושטעלען.

אויף דער לאנקע נעבען ראקיציגער שאסע האט מען געפונען אין א בעוואוסטלאזען צו-שטאנד א יונגען מאן. די ארויסגערופענע פא-גאטאוויע האט פעסטגעשטעלט א פער'סמ'ונג. מען האט דעם יונגען מאן אפגעפיהרט אין שפיטאל.

אויך זיין נאמען איז נאך נישט געלונגען פעסטצושטעלען.

מעלדונג.

פון דער יודישער צענטראלער עמיגראציע-געזעלשאפט—לאד-זער אפטיילונג.

אלע פריינד און סימפאטיקער עלטערע און יונגערע ווערען געבעטען צו קומען היינט, מיטוואך א גאנצען טאג אין לאקאל פון פראפ. פער. פון אומפאר. ארבייטער פיעטרקאווער 83 און זיך פערשרייבען צום פערקויף פון דער מארגענדיגער אפצייכנונג לטובת דער געזעל-שאפט. אין אווענט 9 א זייגער, קומט פאר א פערזאמלונג פון אלע רעגיסטרירטע. 609

טעלעגראמען.

בעשלאסען צו קויפען באדען אין א"י פאר א מיליאן דאלאר.

קאנפערענץ פון די קאנאדער ציוניסטען.

וויניפעג, (י. ט. א.) נאך א איינ-דרוקספולער רעדע פון מ. מ. אוסישקין האט די 21-טע קאנפערענץ פון די קא-נאדישע ציוניסטען בעשלאסען דעם יודישען נאציאנאל פאנד אויסצוקויפען אין ארץ-ישראל א גרויסע שטרעקע לאנד פאר א סומע פון א מיליאן דא-לאר. אויף דעם חשבון פון אט דער סומע איז באלד אויף דער קאנפערענץ געזאמעלט געווארען די ערשטע אכציג טויזענד דאלאר.

נאכ'ן אננעהמען א רייהע רעזאלוציעס, איז די קאנפערענץ געשלאסען געווא-רען.

וואס מען וויל אלץ פון אונזער ראבינאט.

הונדערטער אינטערעסאנטען און בריוו וועגען פערשידענע ענינים.

(—) געווארען א מאדע אין לאדז — דראבינאט. וואו א צרה, ווענדעט מען זיך צום ראבינאט; געט'ן — ראבינאט; חתונות — ראבינאט; שמד'ן — ראבי-נאט; מגייר-זיין — ראבינאט; חתונה מאכען פאר דער קראנקען-קאסע — רא-בינאט, און ר' אברהם ביגעט הארע-ווע, נעבעך, און קען זיך קיין עצה נישט געבען מיט די הונדערטער אינ-טערעסאנטען, וואס קומען ארלעדיגען זייערע ענינים אדער סתם פרעגען קשיות.

א חוץ די הונדערטער אינטערעסאנ-טען, וועלכע קומען פערזענליך, קומען אויך טאג טעגליך אן הונדערטער בריוו פון אלע עקען לאנד און אפילו פון אויסלאנד און אלץ — צום ראבינאט.

צווישען די הונדערטער בריוו האט זיך געכאפען אויך בעקומען א בריוו אויס פון שטעטל קארמיג: (שאמערן) מען איינעם א געוויסען ארטור וועלקע, וועלכער ווענדעט זיך צום ראבינאט מיט אזא ענין:

„היות — שרייבט דער בעל-דבר אין א דייטשען פויליש — איך האב א גרויס געשעפט אין קארטוסי פון קאלאניאל-ווארען און קאנפעקציע-ארטיקלען, און איך וואלט געוואלט איינפיהרען אויך מאנו-פאקטור-סחורות, וויל איך, אז דער לאד-זער ראבינאט זאל מיר אנווייזען צו וועלכע פירמעס איך זאל זיך ווענדען. איך וויל אבער, אז די דאזיגע פירמעס זאלען מיר געבען די סחורות אויף קאמיס".

אוימער דעם שרייבט נאך ה' וועל-קע וועגען מעלות פון זיין געשעפט.

אבי מ'זאגט, אז אונזער קהלה און ראבינאט זענען נישט פאפולער...

א טראגעדיע פון א יודיש מיידעל.

א שוידערליכער שפרונג פון א משוגענער.

(—) שוין פון א לענגערע צייט האט מען אויף וואכאדניא גאס געקענט די גייסטיג-קראנקע 20-יעהריגע לאה רא-זענבערג, וועלכע פלעגט זיך ארום-דרעהען א מרה-שחורה'דיגע אין גאס און ציהען אויף זיך די אלגעמיינע אויפמערקזאמקייט.

פיל מאל האבען זיך די קרובים בעמיהט, אז מ'זאל דאס גייסטיג-קראנ-קע מיידעל אריינעהמען אין א שפי-טישען אנשטאלט, אבער אהן ערפאלג.

נעכטען אין דערפריה האט זיך דאס מיידעל אנגעטון און ארויסגעגאנגען אויפ'ן הויף וואו ס'וואוינען איהרע עלטערן, אויף וואכאדניא 49

זי האט זיך אויסגעטון די קליידער און א נאקעטע איז זי אריינגעשפרונגען אין קלאזעט.

צופעליג האט דאס בעמערקט איינער פון די שכנים, וועלכער האט תיכף מודיע-געווען וועגען דעם די עלטערן און ס'זענען אלארמירט געווארען די פייערלעשער, וועלכע האבען מיט דער הילף פון שטריק ארויסגעשלעפט דאס מיידעל און זי אפגעפיהרט אין שפי-טאל.

א קרבן פון רחמנות

א היימלאזער — א גנב.

(—) ה' מ. פ. (סקלאדאווא 21) האט בעגעגענט אויף דער גאס זיינעם א בע-קאנטען, א געוויסען ס. ב.

דער לעצטער האט אויסגעזעהען זעהר שלעכט, געווען אפגעריסען, און אויף דער פראגע פון זיין פריינד פ. וואס ער מאכט, האט ב. מיט טרעהרען אין די אויגען דערצעהלט, אז ער איז ארבייטסלאז, הונגערט, האט נישט קיין דאך איבערן קאפ און פיהרט א בע-מוטשעט לעבען.

ה' פ. האט רחמנות געקריגען אויף זיין פריינד און איהם פארגעלעגט צו געהען מיט איהם א היים.

נאך א בעשיידענער קאלאציע האבען זיך די פריינד געלעגט שלאפען.

אינדערפריה, ווען דער בעל הבית האט זיך אויסגעכאפט האט ער בע-מערקט, אז זיין גאסט איז שוין אוועק-געגאנגען און האט זיך צום „אנדענ-קען" אויך אנגעטון אין בעל-הבית'ס בעסטען אנצוג, צוגענומען זיין זילבער-נעם זייגערל און אויך מיטגענומען דאס בייטעלע מיט 130 זלאטעס.

דער געליטענער פ. האט וועגען דעם מיטגעטיילט דער פאליציי.

די גרויסע אַפּערע פון אינטענדאַנט פון לובלינער קאַטוילישען אוניווערזיטעט.

פיל יודישע סוחרים געליטען גרויסע געלד-הזיקות.- די אַפּערירטע סומע בעטרעפט 40 טויזענט זלאָטעס.

דער אינטענדאַנט פון לובלינער קאַטוילישען אוניווערזיטעט מיכאַל פּלעוואָקאָוויטש האָט אַפּערירט אַ גרויסע געלד סומע און געמאַכט ו ברח אין אַנ'אונבעקאַנטער ריכטונג.

פּלעוואָקאָוויטש פערנעהמט שוין אַ זעהר לאַנגע צייט דעם פּאָסטען פון אינטענדאַנט אין לובלינער קאַטוילישען אוניווערזיטעט.

זיינע קוואַליפיקאַציעס און נאָכמעהר זיין יחוס איז געווען גאָר אַ געהויבענער - ער שטאַמט פון „הייליגען" פּויזען, און גאָט ווייס, אַז אַט אַזאַ מענש, אַ רעכטער שבּרעכטער וועט גאָר מאַכען געשעפטען „אויף לינקס"!...

נאָך אין מאַי היינטיגעס יאָהר האָט דער רעקטאָר פון אוניווערזיטעט געכאַפּט פּלעוואָקאָוויטשען ביי אַ מיאוס'ער געלד-געשיכטע מיט עפּעס וועקסלען פון גראַף ראָסטוואָראָווסקי. דער אייגענטימער פון גוט מילעאוב ה' ראָסטוואָראָווסקי איז דער קאַסירער פון דער געזעלשאַפט צו שטיצען דעם אוניווערזיטעט און ניט איינמאָל זשירירט ער וועקסלען לטובת דעם אוניווערזיטעט. מיט די דאָזיגע וועקסלען האָט דאָס טאַקע אָפּערירט דער אינטענדאַנט פּלעוואָקאָוויטש.

אין חודש מאַי ה. י. האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז פּלעוואָקאָוויטש האָט דיסקאָנטירט ראָסטוואָראָווסקי'ס וועקסלען פאַר 6 טויזענד זלאָטים און דאָס געלד אַראָפּגעלאָזט צו זיך אין קעשענע. דער אוניווערזיטעטס רעקטאָר האָט איהם דעריבער אָפּגעזאָגט פון פּאָסטען, וועלכען ער האָט געדאַרפט פערלאָזען דעם 1-טען אויגוסט. וועגען פּלעוואָקאָוויטשעס געשיכטע האָט מען געמאַכט אַ שווייג, בעקומענדיג פון איהם אַ פערזיכערונג, אַז ער וועט דאָס געלד אויסצאָהלען, פערענטפערענדיג זיך דערביי, אַז ער האָט זיך געמוזט אויסבאָרגען אַ סומע געלד צוליב איינענע דרינגענדע ענינים.

פּלעוואָקאָוויטש האָט זיך אָבער גענומען גרייטען, אַז ער זאָל חלילה ניט אָוועקגעהן פון פּאָסטען מיט „לעדיגע הענד".

דעם 15-טען ד. ח. האָט ער זיך געמאָלדען אין קאַנטאָר פון ה' מ. מאַריינע און געבעטען מען זאָל איהם צושטעלען 300 דאָלאַר, ווייל איינער פון די פּראָפעסאָרן פאָדערט אויף אורלויב און ער האָט נאָך ניט בעקומען קיין פענסיע. פאַר די דאָזיגע 300 דאָלאַר האָט פּלעוואָקאָוויטש בעצאָהלט 600 זלאָטים מזומן און אויף 2000 זלאָטים האָט ער אויסגעשטעלט אַ טשעק אויפ'ן 18-טען ד. ח. אַזעלכע טראַנזאַקציעס האָט פּלעוואָקאָוויטש נישט איינמאָל געמאַכט אין דער אויבענדערמאָנטען קאַנטאָר און דעריבער האָט איהם קיינער גישט חושד געווען אין קיין שלעכטס. פּלעוואָקאָוויטש האָט גלייך דערביי דערציילט, אַז דער אוניווערזיטעט פערקויפט אַ חלק פון זיין ירושה-פערמעגען אין פּויזען פאַר 26 טויזענד זלאָטעס.

אויף צומאָרגענס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער טשעק האָט גישט קיין דעקונג און פּלעוואָקאָוויטש איז שוין גישט קיין אינטענדאַנט און די 300 דאָלאַר האָט ער אַראָפּגעלאָזט צו זיך אין קעשענע.

גלייכצייטיג האָט זיך אַרויסגעוויזען אַז ביים רעזידענט קוויצקי איז דאָנערשטאָג פּראָטעסטירט געוואָרען אַ וועקסעל פאַר 3,080 זלאָטים, דער וועקסעל איז געווען דאָס אייגענטום פון יודישען סוחר ה' ראָזען מיט דער אונטערשריפט פון גראַף ראָסטוואָראָווסקי. דער לעצטער האָט זיך שטאַרק פערוואונדערט געוואָהר ווערענדיג, אַז זיינס אַ וועקסעל איז געגאַנגען צו פּראָטעסט, ווייל לעצטענס האָט ער בכלל ניט געהאַט קיין וועקסלען אין אומלויף. די ה"ה וואַלסקי און קאַרנבלום, וועלכע האָבען אויך געהאַט ראָסטוואָראָווסקי'ס וועקסלען האָבען פעסטגעשטעלט, אַז די אונטערשריפט איז אַ געפעלשטע.

עס האָט זיך ווייטער אַרויסגעוויזען, אַז אַזעלכע וועקסלען צו 3000 זלאָטעס מיט געפעלשטע אונטערשריפטען פון גראַף ראָסטוואָראָווסקי קורסירען אַרום אין שטאָט זעהר פיל.

די אַלגעמיינע אַפּערירטע דורך פּלעוואָקאָוויטש'ען סומע בעטרעפט אַלץ 40 טויזענד זלאָטעס.

אַחוץ ראָסטוואָראָווסקי'ן מויריינע און ראָזען האָט פּלעוואָקאָוויטש נאָך אַנדערע פירמעס, באַנק און פּריוואַטע „אָנגעצויגען" אויף גרעסערע סומען געלד.

צענטר.-קאָמיטעט פון קאָם. פּאַרטיי וועגען טעטיגקייט צווישען יודען.

פּראָדוקטיוויזירען די יודישע מאַסען. - קאַמף מיט דער ציוניסטישער אידעאָלאָגיע. - קאַמף מיט'ן אַנטיסעמיטיזם.

מאָסקווע, (יט"א) צווישען די בעשלוסען וואָס דער צע-קאַ פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי האָט אָנגענומען וועגען דער טעטיגקייט צווישען די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, ווערט וועגען דער טעטיגקייט ספּעציעל צווישען יודען בעזאָגט צווישען אַנדערען:

פּאָרלעגען אַלע קרייז - קאָמיטעטען, די בעהעריגע סאָוויעטען און די ווירטשאַפטס - אָרגאַנען אָפּצוגעבען מעהר אויפמערקזאַמקייט דער פערווירקליכונג פון די בעשטימונגען, וואָס די פּאָליטביוראָ האָט אָנגענומען וועגען צוציהען די יודישע מאַסען צו פּראָדוקטיווער אַרבייט און האָבען אין זינען, אַז אויך ווייטער דאַרף מען זעהן צו פערגרעסערן די צאָהל פון די יודישע אינדוסטריעלע אַרבייטער אויף דעם חשבון פון די נישט אַרבייטענדיגע עלעמענטען.

ווייטער בעהט אַנ'אָנווייזונג, אַז עס דאַרף געפירט ווערען אַן'ענטשידענער קאַמף געגען אַלע נאַציאָנאַליסטישע מיינונגען און דער עיקר „פערשאַרפען" דעם קאַמף מיט די רעשטלעך פון דער ציוניסטישער ווירקונג אויף געוויסע טיילען פון דער יודישער אַרבייטענדער באַפעלקערונג". דער בעשלוס שטעלט זיך אויך בעזונדער אָפּ אויף דעם אַנטיסעמיטיזם.

היות, ווערט בעזאָגט אין בעשלוס, ווי אין דער לעצטער צייט בעמערקען זיך ערשיינונגען פון אַנטיסעמיטיזם, בעזונדערס צווישען דער קליינבירגערליכער אינטעליגענץ פון וועגען ער דרינגט אויך אַריין אין די אָפּגעשטאַנענע טיילען פון דער אַרבייטערשאַפט און פויערטום און דורך זיי אַפילו אין איינציגע טיילען פון דער פּאַרטיי און קאָמסאָמאָל, לעגט דעריבער דער צע-קאַ פאַר אַלע קרייז קאָמיטעטען פון דער פּאַרטיי צו פערשטאַרקען דעם קאַמף געגען די דאָזיגע שעדליכע ערשיינונגען און ענטשידען פעראורטיילען דאָס נאָכשלעפּען זיך און דאָס נישט רעאַגירען פון די פּאַרטיי אָרגאַנען אויף אַזעלכע ערשיינונגען, דאָס בעמיהען זיך צוצופּאַסען זיך צו די אַנטיסעמיטישע שטימונגען פון די אָפּגעשטאַנענע מאַסען".

דער צע-קאַ בעפולמאַכטיגט די אָפּטיילונג פון אַגיטאַציע און פּראָפּאַגאַנדע צוזאַמען מיט דער פּרעסע-אָפּטיילונג צוצוגרייטען די נויטיגע מאַטעריאַלען און געבען די ערטער די נויטיגע אָנווייזונגען, ווי אַזוי צו פיהרען די דאָזיגע אויפקלערונגס-אַרבייט און קאַמף מיט'ן אַנטיסעמיטיזם סיי צווישען די אומפּאַרטייאישע מאַסען, סיי אין דער פּאַרטיי גופא.

דער לעצטער פּונקט בעווייזט, אַז דער קאַמף מיט'ן אַנטיסעמיטיזם שטעהט אין ראַטען-פערבאַנד שטאַרק אויף דער טאָג-אָרדנונג.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע אָנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.
יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

צום דערלאַנגען אַנ'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלייגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 27. יולי 1927.

5871. אַ לעזער פון סאָלנאַ גאַס.
5872. א. גאָל.
5873. ד-אַט 105.
5874. פּרושינאָווסקי
5875. אַנ'אַבאָנענט פון באַלוט.

וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פּערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאַקציע טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג, מיטבריינגענדיג די צייטונג.

5876. ד-ש.

דאָס פירען אַ דרוקערייי און ליטאָגראַפיע ווערט בעטראַכט פאַר אַ האַנדעלס-טעטיגקייט און ממילא איז דער, וואָס האַלט אַזאַ אָנשטאַלט, אַ סוחר און נישט קיין בעל מלאכה, הגם ער קויפט אויס אַנ'אַרבייטס-פּאַטענט, דעריבער קאָן מען איהם אָהן אַ צווייפעל ערקלערען אַנ'אופּאַדלאַשט. קיין ספּעציעלע געזעץ-פאָרמען פאַר פּראָקורע איז אין דער פּוילישער האַנדעלס-רעכט נישט פאַראַן. זי ווערט בעטראַכט פאַר אַנ'אומבערעכטיגטער בעפאָלמעכטיגונג.

5877. באַרשאַלאָוויטש אַ 1960.

אויב איהר צוליב וואָס פאַר אַ סיבה ס'זאָל נישט זיין האָט נישט דורכגעמאַכט די איבונגען אין יאָהר 1925 ווערט איהר איצט אומבעדינג גערופען.

5878. יענקל פון קיליַנסקיעגאָ 43.

פון יאָהרגאַנג 1896 ווערען גערופען אויף מיליטערישע איבונגען נאָר אונטעראָפיציערען. אמת שרעגאָוועצעס אויך אָבער נאָר די, וואָס האָבען געדינט אין לופט פליה פאָרמאַציעס.

דאָס, וואָס איהר האָט בעכליך נישט געדינט אָדער געהאַט פריהער אַנ'אַנדערע קאַטעגאָריע, ענדערט נישט די לאַגע.

5879. ד. וו. פון וואָלאָדניאַ 40.

אויב איהר וואוינט גלייכצייטיג אין זעלבען צימער, וואו ס'געפינט זיך דער ווערקשטאַט און איהר האָט נישט קיין פּאַטענט דאַרפט איהר צאָהלען דירה-געלד לויט'ן פּראָצענט-פוס פאַר וואוינונגען 43 פּראָצ., 6 פּראָצ. פאַר אויסגאַבען.

אויב מען אַרבייט בלויז אַליין, דאַרף מען קיין פּאַטענט נישט אויסקויפען.

5880. שאַ: לעזער פון דלוגע.

איהר האָט בעדאַרפט תיכף אַריינטראָגען די שטראָף אין דער געריכטס-קאַסע.

ווייל איהר האָט אַזוי נישט געמאַכט האָט דער קאָמאָרניק דאָס רעכט אַ חוץ דער איינגעצאָהלטער געלד שטראָף צו פאָדערען פון אייך שוין 4.40 אויפמאָנונגס-קאָסטען.

5881. אַ גרופּע פּראָאינטערעסירטע רעזערוויסטען.

דער אויסגאַנג, לויט וועלכען די רעזערוויסטען האָבען בעקומען אַ מאָנאַטליכע אונטערשטיצונג בעת די דורכגעמאַכטע איבונגען, איז שוין איצט נישט גילטיג.

אמת ס'פּראַקטיצירט זיך און ס'איז שוין אַפילו אָנגענומען געוואָרען אין סיים אַ געזעץ-פּראָיעקט וועגען אונטערשטיצען די משפּחות פון די רעזערוויסטען, בעת די איבונגען, אָבער ביז איצט איז נאָך אַזאַ געזעץ נישט פערעפענטליכט געוואָרען און דעריבער נישט פערפליכטענד.

די, וועלכע אונז האָט פעראַטען.

בעאַרבייט פאַר'ן „נייעם פאָלקסבלאַט" לויט פערשידענע מאַטעריאַלען פון ל. בראַנט. (117

דער מאָסקווער אויפשטאַנד איז מיט בלוט און פייער דערשטיקט געוואָרען, און ווען ס'האָט זיך באַלד דערויף אָנגעהויבען דער ערשטער אַלגעמיינער צוזאַמענפאָהר פון דער ס.-ר.'ישער פּאַרטיי, איז די פראַגע וועגען בעגיין דעם טעראָר און וועגען צוריקשטעלען די קאַמפּס אָרגאַניזאַציע ווידער געשטעלט געוואָרען אויף דער טאָג-אָרדנונג.

אויפ'ן צוזאַמענפאָהר איז געוועהלט געוואָרען אַ צענטראַל-קאָמיטעט אין פאָלגענדען צוזאַמענשטעל: אַרגונאָוו, אַזעוו, נאַטאַנסאָן, ראַקיטניקאָוו און טשערנאָוו. אויף דער לעצטער זיצונג פון צוזאַמענפאָהר, ד. 4-טען יאַנואַר 1906, איז באַשלאָסען געוואָרען צו בעגיין דעם טעראָריסטישען קאַמף. אַזעוו'ן און סאַווינקאָוו'ן איז איבערגעגעבען געוואָרען צוריקאויפצושטעלען די קאַמפּס-אָרגאַניזאַציע.

די טעראָריסטען זענען זיך צונויפגעקומען אין פינלאַנד, דאָרט זענען פאָרגעקומען בעראַטונגען וועגען דעם, ווי אַזוי אָוועקצושטעלען די אַרבייט. אויף איינער פון די בעראַטונגען האָט אַזעוו ערקלערט, אַז ער געהט אַוועק פון דער אַרבייט:

— איך בין מיד. כ'האָב מורא, אַז כ'וועל מעהר נישט קאָנען אַרבייטען—האָט ער ערקלערט, — פון די צייטען פון גערשוני'ן בין איך אַלץ אין טעראָר. כ'האָב דאָס רעכט אויף אָפּרוה... איך בין איבערצייגט, אַז דאָסמאָל וועט ביי אונז גאָרנישט אַרויסקומען, ווידעראַמאָל איזוואָשטשיקעס, פּאַפּיראָסען-הענדלער... דאָס אַלץ איז שטות, איך האָב בעשלאָסען - כ'וועל אָוועק פון דער אַרבייט..

ס'איז פערשטענדליך: מיט'ן פאַלען פון דער רעוואָלוציאָנערער כוואַליע איז די אַרבייט אין דער פּאַרטיי, בעזונדערס די טעראָריסטישע אַרבייט געוואָרען אַזעוו'ן צולאַסט. ער האָט זיך אָבער דאָך געלאָזט איבערצייגען, און די טעראָריסטען זענען צוגעטראָטען צו אַ רייה נייע אַטענטאַטען.

קיין מאָסקווע זענען געשיקט געוואָרען די ברידער באָריס און וולאַדימיר וונאָראָווסקי, שילעראָוו און מאַריאַ בעניעווסקאַיאַ; אונטער דער אָנפיהרונג פון סאַווינקאָוו'ן האָבען זיי געדאַרפט אויספיהרען אַנ'אַטענטאַט אויפ'ן אַדמיראַל דובאַסאָוו, וועלכער האָט אין בלוט דערטרונקען דעם מאָסקווער אויפשטאַנד.

פאַר'ן אַטענטאַט אויף דורנאָוו'ן זענען בעשטימט געוואָרען צוויי גרופּען: איינע פון 3 פּערזאָן, די אַנדערע פון 5 פּערזאָן. די גרופּען האָבען צווישען זיך קיין קאָנטאַקט נישט געהאַט. נאָר יעדע פון זיי איז געשטאַנען אין קאָנטאַקט מיט אַזעוו'ן.

אויף צוצוגרייטען דעם אַטענטאַט אויף די אָפיצירען מין און רימאַן פון סעמיאָנאָווער פּאָלק, וועלכער האָט זיך אויסגעצייכענט ביים דערשטיקען די רעוואָלוציע, זענען בעשטימט געוואָרען סאַמאָילאָוו און יאַקאָוולעוו.

גלייכצייטיג איז צוגעגרייט געוואָרען די ערמאָרדונג פון פּראָוואָקאַטאָר טאַטאַראָוו אין וואַרשע, די ערמאָרדונג פון גלח גאַפּאָן, וועלכער איז שוין דעמאַסקירט געוואָרען אַלס פּראָוואָקאַטאָר, דער אַטענטאַט אויפ'ן אָכראַנניק ראַטשקאָווסקי, וועלכער האָט ווידער אָנגעהויבען צו שפּילען אַ בעדייטענדע ראָלע אין פּאָליציי-דעפּאַרטאַמענט און דער אַטענטאַט אויפ'ן סעוואַסטאָפּאָלער פלאָט קאָמאַנדיר אַדמיראַל טשוכנין.

די אַטענטאַטען אויף טשוכנינ'ען און אויף טאַטאַראָוו'ן האָבען זיך איינגעגלייכט. אין מאָסקווע, וואו ס'איז צוגעגרייט געוואָרען דער אַטענטאַט אויף דובאַסאָוו'ן, האָט זיך די זאַך קאָמפּליצירט. די רעוואָלוציאָנערען, וועלכע זענען געווען בעשעפטיגט מיט דעם אַטענטאַט, האָט מען אָנגעהויבען נאָכצושפּירען אויף טריט און שריט, און זיי זענען געצוואונגען געווען צייטווייליג דעם פּלאַן צו ליקווידירען און צו אַנטלויפען. מיט מאַריאַ בעניעווסקאַיאַ, וועלכע איז געווען בעטייליגט אין צוגרייטען דעם דאָזיגען אַטענטאַט, האָט פּאַסירט אַ טראַגישער צופאַל.

מאַריאַ בעניעווסקאַיאַ איז געווען אַ הויכע, געזונדע מיידעל מיט בלויע, שמייכלענדיגע אויגען. זי איז געווען, ווי ס'דערצעהלט סאַווינקאָוו, אַנ'איבערצייגט גלויבענדיגע קריסטין און האָט תמיד געטראָגען מיט זיך אַנ'עוואַנגעליע. סאַווינקאָוו האָט זי אַמאָל געפרעגט, פאַרוואָס זי איז צוגעטראָטען צו דער טעראָריסטישער אָרגאַניזאַציע. די אויגען איהרע האָבען זיך אָנגעפילט מיט טרעהרען, זי איז צוגעגאַנגען צום טיש און געעפענט די עוואַנגעליע אויפ'ן אָרט, וואו עס שטעהט: „ווער עס וויל ראַטעווען זיין נשמה, דער וועט די נשמה אומברענגען, און ווער עס וועט אומברענגען די נשמה אין מיין נאָמען וועגען, דער וועט די נשמה ראַטעווען".

בעת'ן צוגרייטען דעם אַטענטאַט אויף דובאַסאָוו'ן האָט בעניעווסקאַיאַ איינמאָל, אויסלאָדענדיג אַ באָמבע, צובראָכען דאָס אָנצינד-טרייבעל. דער אָנצינדער פון דער באָמבע האָט עקספּלאָדירט ביי איהר אין דער האַנד, ס'האָט איהר אָפּגעריסען אַ האַלבע לינקע האַנד און עטליכע פינגער פון דער רעכטער האַנד.

(פאָרזעצונג קומט)

דאָס יודישע קאַרלסבאַד.

איהר געדענקט נאָך אוראַי שלום-עליכם'ס פּערשוין, וואָס קומט צום דאָקטאָר און הויבט אָן:

— ווי איהר קוקט מיך אָן, הער דאָקטאָר, בין איך אַ יוד מיט אַ מאָגען!..

אָט אַ דער יוד מיט'ן „מאָגען" צעהנער טויזענד מאָל געכּפלט בעפעלקערט קאַרלסבאַד אין די זומער-חדשים. און דערפאַר וועט איהר זעהען דאָרט כּל-ערליי יודען, וואָס פערשפּרייטען זיך איבער גאַנץ קאַרלסבאַד, למשל, די גאַנץ רייכע אַמעריקאַנער עשירים וואוינען ביי פּאַפּ און פערפלייצען דעם גאַנצען פּייל המכונה „די נייע וויזע". די מיטעלערע, ווי סוחרים, אַגענטען, וואוינען אַרום דעם שפּרודעל-מילברון און שלאָסבּרון. די קרימע לייט געפינען, און מיט זיי אַ פּאָר דבר-אחרים, וואָס ליידען פון קמצנות וואוינען מחוץ למחנה, וואָס רופט זיך אָן „פישערן". די לעצטע קאַטעגאָריע מוז נישט צאָהלען קיין קור-טאַקסע. זיי מוזען אָבער וואַרטען מיט דעם וואַסערטרינקען, ביז די „קעמלעך" האָבען זיך אָנגעטרונקען, דאָס הייסט ביז די עשירים און בעלי-בתים האָבען אָפּגעשעפּט די אויבערשטע „יוך" פון די קור-ברונעמס. און אַזוי אַרום בעקומען די קבצנים אין קאַרלסבאַד זייער מים-אחרונים נאָך פאַר דער סעודה...

אויף אַזאַ אופן האָבען מיר אין קאַרלסבאַד דאָס גאַנצע יודישע פאָלק אין מיניאַטור, מיט אַלע זיינע שיכטען און קלאַסען און אפילו רבנים, רביים גבאים, חסידים אין קאַפּאָטעס און שיך און זאָקען מיט קוישלעך, פּדיונות און וואָכען-געלד פעהלען דאָ אויך נישט... די אַמעריקאַנער עשירים, וואָס קומען מיט זייערע ווייבער און טעכטער אפשר נישט אַזוי שטאַרק צוליב'ן מאָגען ווי אויסצווייזען זייער ציהרונג און בריליאַנטען, וואוינען, ווי געזאָגט, ביי פּאַפּ וואו אַלץ גלאַנצט און שטראַהלט פון אונגעהערטען לוקסוס. אַלץ, וואָס מאַ דערנעהר קאָמפאָרט פערלאַנגט, איז דאָרט בנמצא און די פּרייזען זענען צוגעפּאַסט צו דער אַמעריקאַנישער און ענגלישער וואַלוטע. אין די דאָרטיגע „דאַנסינגס" און „באַרן" ווערט געטרונקען די פיינסטע שאַמפּאַניערס און דאָס וואָס דער שפּרודעל און שלאָס-ברון פערריכטען ביי טאָג, מאַכען די באַרען חרוב ביינאַכט. פאַר די אורחים איז קאַרלסבאַד אַ טאָפּעלטע דערלייכטערונג. די ברונעמס דערלייכטערן דעם מאָגען און די באַרען מיט די דאַנסינגס די קעשענע...

פערקנעהענדיג פון די לוקסוריעזע „פּאַפּ" און „אימפּעריאַל" מוז מען אַ שעה אָדער אַ האַלבע געהן און מען קומט צו דאָמיניק, אָדער צו פּאַקלער אין אַן אמת כּשר'ער געגענד. די דאָרטיגע אכסניאס, וואָס בעריהמען זיך אפילו, אַז זיי זענען רעסטאָראַציעס, זענען אין דערזעלבער צייט אויך בתי-תפלה. אַז מען קומט אַריין צו דאָמיניק'ן שטרעקט ער אייך אויס זיין האַנד מיט אַ ברייטען שלום-עליכם און באַלד זייט איהר שוין אַרומגערינגעלט פון צוויי דריי קעלנער אין יאַרמולקעס, וואָס רעכענען אייך אויס בעקאַנטע מאכלים ווי איינגעהאַקטע ציבעלעס, געפילטע פיש, אַ פּופּיק מיט כריין, אַ שבת'דיגען קוגעל אפילו אין דער וואָכען און אחרון אחרון חביב דעם בעל-שם'ס צימעס, אַ ביסעל קישקע מיט פעפער. ווי איהר זעהט האַלטען זיך אויך די יודישע אכסניאס אין טאָפּעלטע פּרינציפּ און איהר קאָנט זיכער זיין, אַז אויף וויפיל דאָס קאַרלסבאַדער וואַסער האָט געהאָלפען, אויף אַזויפיל האָט דער היימישער מעטער ביסען געשאַדט און דער בעל-הבית קאָן ברוך השם זיכער זיין, אַז די צאָהל פון זיינע געסט, וואָס בעדאַרפען צו האָבען קאַרלסבאַד, וועט זיך אויף להבא נישט פערקלענערן...

די צווייטע אַזוי גערופענע רעסטאָראַציע געהערט אַ יודען מיט'ן נאָמען פּאַקלער, ער איז געקומען קיין קאַרלסבאַד אַלס שוחט און שטעהט נאָך עד-היום פאַר זיין איינענער אכסניא. יש אומרים אפילו, אַז ער קוילעט נישט נאָר עופות און קעלבער, נאָר ער טרייבערט און איז בודק די קעשענעס פון זיינע איינענע געסט דורך דעם יקרות פון זיינע מאכלים. צום אונטערשייד פון דאָמיניק איז פּאַקלער אַ לאַנגער, מאַגערער יוד מיט אַ גראָער באָרד און פאות... ביים אַריינגאַנג שטייט אַ כּיור צום וואַשען די הענט און אַ גרויס נאַס האַנטעך, וועלכער צייכענט זיך נישט אויס מיט בעזונדערער אַפּעטיטליכקייט צום אָפּווישען. אויך דאָ שטייען די יודען שורות-שורות איינגעשטעלט ווי ביים ברונעם און וואַרטען אויף אַ שטיקעל אָרט אָדער אַן עק פון האַנטעך... פּאַקלערס רעסטאָראַציע דינט נישט נאָר אויף צו זעטיגען דעם מאָגען, נאָר אויך אויף צו בעפרידיגען ביים פרומען ירא שמים'דיגען עולם די נשמה; האָט ווער אַ יאָהרצייט, וויל איינער פּראַווען אַ שלוש סעודות'ל, אַ תיקונ'דל — דאָס אַלץ ווערט געמאַכט ביי פּאַקלערן אין אכסניא פּאַרדאָן — רעסטאָראַציע. אויך די כלל טוערס, די ממונים פון וואָכענגעלדער וואוינען אויך ביי פּאַקלער. בייזע צונגער זאָגען, אַז די וואָכען חשבונות פון די דאָזיגע ממונים ווערען בעצאָהלט פּאַקע פון די דאָזיגע וואָכען געלטער...

וועגען דעם יודישען קאַרלסבאַד וואָלט נאָך געווען אַ סך צו זינגען און צו זאָגען. אשר אין מיין קומענדיגען בריף. איצטער וויל איך פון מיין זייט זיך געזעגענען מיט איבערדערצעהלען אַ בעקאַנטע המצאה.

אַ לעהרער האָט אַמאָל געהייסען זיינע פון קאַרלסבאַד צוריקגעקומענע תלמידים, אַז זיי זאָלען איהם איבערגעבען זייער איינדרוק פון'ם דאָזיגען אָרט. דער ערשטער האָט דערצעהלט וועגען דעם מילבּרון, דער צווייטער וועגען שלאָסבערג און שלאָסבּרון... ס'איז געגאַנגען און באַקאַנטע זאַכען — האָט זיי דער לעהרער געזאָגט; דאָ האָט זיך אויפגעשטעלט דער קליינער משה'לע און געזאָגט:

— הער לעהרער, קאַרלסבאַד האָט קאַטוילישע קירכען פאַר קאַטאָליקען, עוואַנגעלישע פאַר פּראָטעסטאַנטען, און אַ טעמפּעל און סינאַגאָגע און אַנדערע מנינים פאַר די קוראַציע-געסט...

איך קאָן עס אייך איבער'חזרן: קאַרלסבאַד פערמאָגט פון „פּאַפּ" און אימפּעריאַל ביז דאָמיניק און פּאַקלער אַלץ פאַר אחינו בני ישראל, פאַר די קאַרלסבאַדער יודישע קור-געסט.

יוסף באַקסענבוים.

Dr. RÓŻANER

ספּעציאַליסט פאַר הויט-, וועגערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.

היילונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען און דיאַטערמיע

Dzielna 9 (Narutowicza), Tel. 28-98

צוריקגעקעהרט.

נעמט-אָן פון 8—10 און 5—8, פרויען פון 3—4

עקסטראַ וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02

אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעצ. פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען און קינסטליכע באַרג-זון.

נעמט אָן פון 3—4 נאָכמיטאָג און פון 4—5 דער לעמשניצע „האַוועלקאַ".

די טענות פון דער אָפּאָזיציע.

(ענדע פון דער 3-טער זייט.)

אויף דעם געביט פון קאָלאָניזאַציע איז מען אָבער נישט גליקליכער. אין ארץ-ישראל הערשט אַ שווערער קריזיס. די עקזעקוטיווע האָט זיך פּערלוירען. זי האָט שוין נישט מעהר די זיכערקייט אַז זי געהט אויף אַ ריכטיגען וועג אין דער אויפבוי-אַרבייט. זי וואַקעלט זיך צווישען דער אַרבייטערשאַפט און מיטעלשטאַנד, צווישען שטאָט און דאָרף. זי קאָן זיך נישט ענטשיידען פאַר קיין שום סיסטעם. זי פּרובט אַמאָל דאָס איינע, אַמאָל דאָס אַנדערע. אין רעזולטאַט שלעפּט זי זיך נאָך און פּערלירט די איניציאַטיוו, לאָזט זיך מיטרייסען אַמאָל פון האַלפערן מיט זיין פּלאַן פון שטאָטישער קאָלאָניזאַציע, וואָס דערמעגליכט אַנ'אימיגראַציע פון 30.000 מענשען יעהרליך, אַמאָל פון דיזענהאָף, וואָס ווערט געטריבען אַלס דער רעטער פון'ם קריזיס אין די שטעדט, אַמאָל פון אַנדערע.

עס פּערשטעהט זיך, אַז דערמיט ווערט דער קריזיס בלויז פערשאַרפט. מען בעהערשט נישט די לאַגע. נאָך מעהר, וואָס אויפ'ן געביט פון די פּאָליטיש רעכטליכע פּאַרבינדונגען, איז מען אַזוי ווי אָפּהענגיג געוואָרען. פאַר אַנ'ענערגישער פּאָליטישער אַרבייט איז משום קיין צייט נישט געבליבען. די פּערמאַנענטע פּירער פון דער פּאָליטיק זענען פערנומען מיט אַלץ, אָבער נישט מיט דער פּאָליטישער אַרבייט. עס ווערט נישט בעוויזען דער נויטיגער ווידערשטאַנד נעגען אומגינסטיגע רעגירונגליכע פּערשריפטען. עס ווערען נישט אויסגענוצט די בעסטע קאָניונקטורען, וואָס שאַפען זיך צוליב פּערשידענע סיבות. דאָס פּערגרעסערט די קאָלאָניזאַציע-שוועריגקייטען אומגעהויער, פּערשאַרפט נאָך מעהר דעם קריזיס.

וואָלטען מיר דערצו צוגעבען די דיין פינאַנציעלע מיספּאַלגען, וואָלטען מיר בעקומען דאָס גאַנצע בילד. די ווירטשאַפטליכע אַרבייט האָט געדאַרפט ווערען דער שוואַרפּונקט, צוליב וועלכען מען האָט געדאַרפט, ווי וויצמאַן האָט אַמאָל געזאָגט, פּשוט פּערגעסען די פּאָליטיק, האָט געבראַכט צו אַ קריזיס, וואָס איז אַרויסגערופען אויך דורך דער פּאָליטישער פּאַסיוויטעט, דורך פעהלען פון פּאָליטיש-רעכטליכע בעדינגונגען. דער ריין-ווירטשאַפטליכער קורס האָט דערמיט באַנקראָטירט.

דערמיט קומט די עקזעקוטיווע צום קאָנגרעס.

און דער קאָנגרעס, און די ברייטע ציוניסטישע עפענטליכקייט, דאָס ציוניסטישע פאָלק? צי וועט עס געפינען אין זיך כח און מוט צו מאַכען אַ סוף צו אַזאַ צושטאַנד, אויפדעקען דעם קריזיס און בעזייטיגען זיינע סיבות?

מיר קאָנען נאָך נישט ענטפערען אויף די פראַגען, אָבער מיר ווייסען, אַז כדי דער ענטפער זאָל בכלל קומען, מוזען קודם כל קלאָר ווערען די סיבות, וואָס האָבען דערפירט צו דעם היינטיגען מצב. אָהן דעם וועט די גרויסע מערהייט נישט געפינען אין זיך דעם כח אָפּצובויערען, אָהנע בעז אַ נייע תקופה, און דערין ליגט די גרעסטע סכנה.

Dr. med. EYCHNER Jakób

Aleja 1-go Maja 16,

Telefon 11-24

אינערליכע- און קינדער-קראַנקהייטען.

נעמט אָן פון 7—8, זונטאָג פון 3—4.

Dr. med. H. NADEL

17 פּיעטריקאָווער 17

ספּעצ. פון אינערליכע קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט.

נעהמט-אָן פון 4 — 6 אין אָוונט

Dr. med. H. LUBICZ

צעגעלניאַנאַ 48 טעל. 41-62.

ספּעציאַליסט פאַר הויט-, וועגערישע און מענער-שוואַכע קראַנקהייטען.

מיט פּאָלינגאָקוואַרץ-לאַמפּען (קוואַרץ-אויפּטעל)

נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט.

Zapisujcie się

na członków Ligi Obrony Powietrznej Państwa.

Dr. Z. Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אויערען-, נאָז, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9 טעלעפאָן 17-81

שפּיטאַלשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לאַשנצע וואָרשעווער 17 פון 10—11 און נ.מ. פון 2—3

אין פלאַמען פון ליבע און האַס

(ראָמאַן).

(73

— קאַרל! — האָט זיך יהודית אָנגערופען — צי ווילסטו שוין האָבען אַ בעווייז פון מיין ליבע?

— יאָ!

— און די וועסט שוין מיר פון איצט אָן גלויבען?

— איך וועל גלויבען... אָבער, קלויב אויס... שנעלער...

— הערט גאָר, מיינע העריען — האָט זי זיך געווענדעט צו די רויטען — איך שווער אייך, אַז איך האָב אָקאָרשט געזעהן עפּיס אַ פּרייען שיסער, וועלכער איז אַריינגעשפּרונגען אין ברונעם...

צוויי זעלנער האָבען זיך אַ יאָג געטאָן צום ברונען... זיי האָבען זיך שנעל אַהין אַרונטערגעלאָזט.

קאַרל האָט אָנגעהויבען צו ציטערן... ווער קאָן וויסען, צי פאַר פרייד, צי פאַר האַס?

עס זענען אַדורך עטליכע רגע'ס...

פאַר יהודית'ס אויגען האָט זיך בעוויזען קורט, שטאַרק צוגעהאַלטען פון די דייטשע זעלנער.

ווי פון אַ דונער געטראָפען איז יהודית געבליבען שטעהן. פּונקט דורך אַ חלום האָט זי דערהערט דאָס גרויזאַמע וואָרט פון קורט'ן דריי מאָל איבער'גע'חזר'ט:

— נידערטרעכטיגע! נידערטרעכטיגע! נידערטרעכטיגע!

— קורט! — האָט זי קוים אַרויסגעקרעכצט, און אָהן כּוחות אַוועקגעפאַלען אַ פאַר'חלשט'ע אויף דר'ערד.

באַלדיראָן האָט אַרונטערגענומען דאָס טיכעל פון קאַרל'ס אויגען.

— נו, מילא — האָט ער געזאָגט — אבי ס'איז אַ גוטער סוף! ס'וואָלט מיר זעהר פּריקרע געווען אייך, דעם בעל-הבית צו דערשיסען!

דריי זעלנער האָבען אָפּגעפיהרט קורט'ן און פערשלאָסען איהם אין איינעם פון די אונטערשטע פאַבריק צימערן.

פאַר דער טיר איז אַוועקגעשטעלט געוואָרען אַ וואַך-זעלנער.

נו — און מאָרגען וועט מען איהם דערשיסען.

קאַרל האָט דערווייל אויפגעהויבען יהודית'ן פון דער ערד און אַפּגעטראָגען זי אין דער מוהמעס צימער.

— מוהמע — האָט ער געזאָגט — איהר וועט אַזוי גוט זיין זיך פערנעהמען מיט דעם מיידעל!

— וואָס איז? פערוואונדעט? פערוואונדעט, חלילה?

— ניין... בלויז געחלשט...

די אַלטע פרוי האָט זיך גענומען מתעסק זיין אַרום יהודית'ן, אָבער איהרע בעמיהונגען האָבען צו גאָרנישט געבראַכט.

קאַרל'ען האָט דערווייל נישט אָפּגעלאָזט איין געדאַנק:

— צי וועט זי מיך נאָך ליב האָבען? צי זענען מיינע חשדים אָהן אַ גרונד? זי האָט דאָך מיר געגעבען אַ האַרבען בעווייז פון גרויסער ליבע.

ענדליך האָט דאָס מיידעל אויפגעעפענט די אויגען.

זי איז אָבער געווען אַזוי צורודערט, אַז קוים האָט זיך אַזוי געמישט, אַז זי האָט קיינעם נישט דערקאָנט: נישט די אַלטע פרוי, קאַרל'ס מוהמע, נישט איהם אַליין.

— איך וועל זי אַוועקלייגען אויף מיין בעט — האָט געזאָגט די אַלטיטשקע — און כ'וועל אַכטונג געבען אויף איהר אַ גאַנצע נאַכט... אויב עס וועט זיך ווייזען היץ, וועט מען דאַרפען רופען אַ דאָקטאָר.

די נאַכט איז אַדורך אין אַ נערוועזער אומרוהיגקייט.

ווען יהודית וואָלט בעקומען היץ, וואָלט דאָך פּאַקטיש געווען נישט גוט מיט איהר.

צום גליק איז מען אָפּגעקומען בלויז מיט שרעק.

יהודית גופא איז די נאַכט גאַנץ גוט אָדורכגעשלאָפען, און דאָס האָט איהר געראַטעוועט.

אויף מאָרגען איז זי אויפגעשטאַנען זעהר פריה.

זי איז געווען בלאַס, דערשלאָגען, און קוים זיך בעוועגט, ווי נאָך אַ שווערער קרענק:

איהר ערשטער געדאַנק איז געווען — קורט.

צי לעבט ער נאָך? צי האָט מען איהם שוין דערשאָסען?

זי האָט אָנגעהויבען פאַרצופיהרען פאַר'ן זכּרון דאָס אַלץ, וואָס נעכטען איז פאָרגעקומען. ווי אַזוי האָט עס דען געקאָנט געשעהן? זי האָט דאָך בפירוש געזעהן, ווי ער איז אַרויסגעקראָכען פון ברונען, און איז אַרויף אויפ'ן פאַרקאָן... עס האָט זיך איהר נישט געלייגט אויפ'ן שכל, ווי אַזוי ער איז צוריק אַוועק אין ברונען!

גרעגואַר האָט זיך פּונקט די לעצטע טעג געפיהלט שוואַכער, ווי געוועהנליך, און איז געלעגען אין בעט.

ער האָט נאָך נישט געוואוסט קיין פּרטים וועגען די געשעהנישען פון דער טראַגישער נאַכט.

דערצעהלט אַלץ האָט איהם שפּעטער קאַרל.

יהודית האָט מורא געהאַט אַריינצוגעהן צוריק אין איהר צימער.

זי האָט מורא געהאַט פאַר אַ שלעכטער בשורה... בעסער, האָט זי געוואָלט בלייבען אין דער נישט זיכערקייט.

סוף כל סוף האָט זי דאָך בעשלאָסען אַרונטערצוגעהן.

דער ערשטער האָט זי בעגעגענט גרעגואַר. ער האָט זי אָנגעקוקט מיט אויפריכטיגען טרויער. ביידע האָבען זיי געשוויגען; מורא געהאַט אַ וואָרט אַרויסצורעדען.

(פאָרזעצונג קומט).

CASINO

היינט מיטוואָך, דעם 27. יולי

Władysław LIN
גראַנדיעזער בענעפיס

צוליב זײַן 15-יעהריגער אַרטיסטישער און אויטאָר-אַרבײַט.

1) Niuta Bolska
2) W. Poraj-Porecka
3) Arnali
4) Vörös-Mizzi
5) Żukowska
6) Duet Kaniewskich
7) W. Zdanowicz
8) Niksarski
9) יוביליאַר וולאַדיסלאַוו לין

10) קוש-שורע
פּרעהלײַבער סקעטש אויסגעפירט דורך
Niuta Bolska i W. Zdanowicz

אַנהויב פון די פאָרשטעלונגען 8.15 און 10.15.
פערגרעסערטער אָרקעסטער.
דער זאַל איז מעכאַניש ווענטילירט.

נײַעסטע און מאָדערנסטע
שײַטלען
ווי אויך פּאַלקעס און האַלבע פּאַלקעס
פון פּרימאַ אונ איטאַליענער האָר, גוטע אויספאַרבײַטונג,
רעעלע באַהאַנדלונג, בעקומט מען קאַמיענאַ 5,
2-טען הויף לעבען אײַנגאַנג, 2. שטאָק בײַ פּאַרזשוצקי.

דאַמסקע און צאַהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 מאָנטאָנמיטער 5
[illegible]

רעטשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
[illegible] פון 9 פריה ביז 7 אָוונט

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	4—5
ד"ר קערשנער	קינדער-קראַנקהייטען	12—9½ 4—5
ד"ר שיפמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1—11
ד"ר לובינטש	הויט-און געשלעכט קר.	2—12
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גײַסטינע קר.	5—1
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	3—12, 5—6
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	— 1
ד"ר בערנשטיין	פרויען און געבורטס-הילף	4—5

[illegible]
אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.
[illegible]
רענטגעניסטישער קאַבינעט
[illegible]

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-אַרצט	2—10 נ"מ.
ד"ר לאַזשינסקאַ סמאַראַגדאָוואַ	צאָהן-אַרצט	7—3

[illegible]

2 צימערן
אין דער שענסטער געגענד
אין קאַליש
איז איבערצוגעבען.
צו ערפאַהרען ברזשעזשינער 4, אין דער שענק.

רעכער
צו בייטען אויף דער מאַשין
ווערט אָנגענומען בײַ
ג. נאַרדמאַן
29 צעגעלניאַנאַ 29

Dr. med.
K. Fiszman
26 צעגעלניאַנאַ 26
טעל. 51-77
צוריקגעקערט
נעמט אָן פון 6 - 8 אָוו. 658

דאָס בעסטע
פּולווער
— געגען —
קאַראַלוכען
וואַנצען,
פליי,
פליגען
א. ז. ה.
צו בעקומען אין
Farbwarenhandlung
A. Miller i S-ka
Łódź,
Przejazd 4.

פּאַרערט איבעראַל
נאָר פּאַטענטירטע
פעלד-בעטען
פאַרזאָרגען מיט דער פאַבריקס-מאַרקע
PALMA-PATENT
[illegible]
[illegible]
ביליגסטע פּרײַזען! רעעלסטע באַהאַנדלונג! ביליגסטע פּרײַזען!
לאָדז, פּולנאָצנאַ 24.

POT i NIEMIŁĄ WOŃ
z RĄK, NÓG i PACH
USUWA ZNANY I NIEZASTĄPIONY
OD ½ WIEKU
SUDORYN
w PUDEŁKU z SITKIEM.
FABRYKA CHEMICZNO-FARMACEUTYCZNA
„AP. KOWALSKI"
WARSZAWA

די מאָסקווער אַרטיסטן פון „הבימה"
האָבען אויך אָנערקענט, אַז די שענסטע פאָטאָגראַפיעס, פּאָר-
טרעטען ווערען קינסטלעריש אויסגעפירט נור אין דעם
— ערשטקלאַסיגען פאָטאָגראַפישען אַטעליער —
„PARISIENNE"
69 בזשעזשינער 69
צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי נומער 1.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78
הויט- און ווענערישע קראַנקה.,
רענטגען און ליכט-היילמיטלען.
נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט.

ד"ר מעד.
J. SZMERŁOWSKI
פּעטריקויער 17, טעל. 7-13
אַקושעריע- און פרויען-קראַנק.
צוריקגעקערט
נעמט אָן פון 3—5 און 7 - 8 אָוו.

אַנאָנסען
— אין —
„נײַ פאָלקסבלאַט"
האָבען דעם
גרעסטען ערפאָלג.

מעבעל
איך קויף און פערקויף
דיוואַנעס, פעלצען, נײַ מאַשינען, גאַרדעראָבען, טאָפּטשאַנען א. ז. וו. און צאַהל די העכסטע פּרײַזען
א. ווײַצמאַן נאַרוטאָוויטש 19
(דזשעלנאַ)
אין מעבעל-געוועלב, (פּראָנט-וואָהנונג שענקעוויטש 29)
בײַ מיר איז שטענדיג דאָ פאָראַט. געניצטע מעבעל
אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 1339

Dr. med.
W. Eychner
פרויען-קראַנקהייטען
און אַקושעריע
זגערזשער 11 טעל. 84-72
נעמט אָן אין דער רעטשניצע
פּעטריקויער 294 פון 12—2
היימען און דער היים פון 6-8 אָוו.

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר
און ווענערישע קראַנקהייטען,
מענער-שוואַכקייט. רענטגען-
שטראַהלען און קוואַרץ-לאַמפּ,
עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעמט אָן פון 6—9 אין אָוונט

קויפט מעבעל
נישט קיין
בעפאָר איהר איבערצייגט אייך נישט, אַז אין סאַמע
מעבעל-געשעפט
גדאַנסקאַ (דלוגאַ)
44 Ch. ŁAZNIK
נור בײַ מיר קענט איהר מעבעל שעהנסטע
קויפען פערשידענע און ביליג.
בעמערקונג: איך קויף אויך פערשידענע מעבעל, דיוואַנעס,
פעלצען, נײַ-מאַשינען, סאַמאָוואַרען א. ז. וו.
איך צאָהל די העכסטע פּרײַזען. קומט און איבערצייגט אײַך.

צאָהן-אַרצט—LEKARZ-DENTYSTA
M. KARABANOW
חסכאַדניאַ 31 (אין הויף) טעלעפאָן 59-09
היילט, פּלאָמבירט ציהט ציין גאַנץ אָהן שמערצען,
קינסטליכע ציין אָהנע גוימען און רעפּעראַטורען
ווערען שנעל און ביליג אויסגעפירט.
נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 8 אין אָוונט. 1195
רעטשניצע פּרײַזען. בעראַטונג אומזאָנסט.

אַן אוצר פאַר עלטערן
זענען געזונדע און פרײַליכע קינדער!
היגיענישער פודער
„DODO"
איז דאָס ווירקזאַמסטע מיטעל געגען אַלע אָפּבריהען און
פערוואונדען זיך פון קינדער-לײַב, אונפערמײַדליך בײַ
ראַציאָנעלע קינדער-פּלעגע.
דעריבער מוזען אַלע מוטערס נוצען נאָר „DODO"
אויסגעאַרבײַטונג פון קאָסמעטישען לאַבאָראַטאָריום
„MIXTA" w ŁODZI
פּרײַז 50 גר. א שאַכטעל.
בעקומען זיך אין אַלע אַפּטייקען, דראָגעריעס און פּאַרפומעריעס

צאָהן-אַרצט LEKARZ-DENTYSTA
St. GELBERG
זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08
היילט גאַנץ פּערנאַבעלסיגסטע ציינער און מויל-קראַנקהייטען, צאָהן-
ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציע-
לער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציין. נעהמט אָן פון 9—12
פאַרמיטאָג און פון 3—7 נאָכמיטאָג. ביליגע פּרײַזען. 1481

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת?
פאַרוואָס לויפט יעדער אין ביוראָ פּעטריקאָווער 17?
ואמרת אליו, ווײַלסט איהם זאָגען
— אַז אין דעם ביוראָ —
17 פּעטריקאָווער 17
2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 53, ווערט
מ'שטעלט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט'ן
[illegible], קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף
אַלע שטעדט און דערפער, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס,
אָרדאַלאַניעס, רעקורסען, וועגען פּעטער און קאָ-
מיסאַריאַט-רזשאָנדו, ביטעס וועגען דירה און וואוינונג
ראַזיעטשען און אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, שותפות-
אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס,
אַקטען דאַראַוועניעס, קאָרנע ספראַוועס, און אויך
איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.
רעכט-קאָנסולענט י. מאַנעלאַ,
פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניאַ 53
שנעל, רעעל און ביליג!

Dr. Józef SZWAJCER
אַקושעריע- און פרויען-קראַנקהייטען
—צוריקגעקומען—
פּאַמאַרסקאַ 7, טעל. 27-84. נעמט אָן פון 6—7 נ"מ

אַבאָנעמענטס-פּרײַז: [illegible]
אַנאָנסען-פּרײַזן: [illegible]
[illegible]

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman